

St. Virpsa
6912 S. Rockwell
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

ALP 2634
Larch.

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVIII Kovas - March 31, 1983 Nr.13

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Diskusijos dėl A-ginklų

Duoda šiek tiek ir naudos

Vytautas Meškauskas

'Senoviškai' galvojant, įpusėjusios diskusijos dėl atominių ginklų sukelia siaubą, nes atskleidžia naivų pasitikėjimą prieš gera valia. Kiek jos iš tikro yra, neblogai parodė peritą pirmadienį Public TV perduota programa 'A Journey to Russia'. Toje 'kelionėje' trys amerikiečių studentai bandė susidariusią situaciją diskutuoti su rusų kolegomis. Amerikiečiai įrodinėjo, kad amerikinėje sistemoje individas siekia sau didžiausios laisvės ir pasisekimo, tuo tarpu sovietinėje -- individas paukojamas tariamam visuomenės labui. Sovietiniai studentai tokį teigimą sutiko su ironiškom šypsena ir atsikrto, kad sovietinėje sistemoje visai nesigirdi kritiškų balsų, nes nėra jiems reikalo -- jų valdžia tobulai gerai. Apie blogybes Amerikoje jie galėjo cituoti iš Amerikos laikraščių, kuo - aišku - amerikiečiai negalėjo pasekti. Joks sovietinis laikraštis nekritikuoja savo vyriausybės, nes ... nėra reikalo. Jei kas joje užpuolamas, tai tik koks individas.

Tai konstatuoti galima buvo ir visai į Rusiją nevažiuojant. 'Kelionė', jei ką įrodė, tai tik jos rengėjų naivumą. KGB priėmimo režisūra, kaip visados, buvo gera. Kiek šilčiau amerikiečiai buvo sutikti Estijos Tartu universitete, kur faktinai - turint galvoje JAV nepripažinimą prisijungimo prie Sovietų Sąjungos - jie ir neturėjo važiuoti. Antra vertus, toks situacijos konstatavimas gal ir yra naudingas, turint galvoje JAV prasidėjusius ginčus dėl atominių apsiginklavimo, jų 'užšaldymo' esamam stovyje pasiūlymu.

Anksčiau, ruošiantis karui būdavo samprotaujama, kad kapituliacija priešui gali būti blogesnė už karą ir jo pasekas. Už tat verta pabandyti kariauti. Atominis karas, žinoma, gali atnešti tokių nuostolių abiem pusėm kad kariauti jau jokiū būdu neverta. Ar tai reiškia kapituliaciją?

Ilgesnį laiką buvo manoma, kad taiką gali garantuoti abipusis teroro balansas, bet paskutiniu laiku atominių ginklų jau tiek daug prisigaminta, kad agalima prileisti atominių karą prasidedant netyčia, per neapsiskaiciavimą ar klaidą. Tokia galimybė verčia gink-

luotis preventyviai karui - pirmu smūgiu sunaikinant varžovų atominius -- bent jų daugumą -- taip, kad jiems bandant atsikeršyti, į tai būtų atsakyta antru galutiniu smūgiu. Jei būtų tokia galimybė, nukentėjusi nuo pirmo smūgio šalis atsikeršyti ir nebandytų. Už tat ši kraštą norėta taip paruošti, kad pirmu smūgiu jokiū būdu negalėtų pasisekti sunaikinti į priešą nutaikintas žemėje išrikiuotas -- atseit, tiksliausias -- MX raketas. Jų kritikai tačiau įrodinėja, kad jos -- tos raketos -- jokiū būdu nesustabdyt lenktynių, nes pačios sudaro 'pirmo smūgio' ginklą, nuo kurio apsisaugoti sovietai turės plėsti savo arsenalą.

1972 metais SALT-I susitarimas apribojo raketų skaičių abejose pusėse ir uždraudė bandyti jas apsaugoti priešraketinėm raketom. Bet jis nenumatė vieno naujo faktoriaus. Raketas pradėta apginkuoti ne vienu sprogstamu užtaisū, bet keliais, MIRVs (Multiple Independently Targetable Re Entry Vehickles) vadinamais. Pradžioje juos turėjo tik amerikiečiai, bet vėliau isigijo ir sovietai. Tokiu būdu atėjo reikalas, kalbant apie ginklų kontrolę, derėtis ne tik dėl raketų skaičiaus, bet ir dėl jų sprogstamų užtaisū. Pagal neratifikuatą SALT II susitarimą, kurio tačiau praktiškai laikomasi, sovietai į 1,054 amerikiečių sausumos raketas gali nutaikyti 5,000 užtaisū, kas vedė prie reikalo pakeisti jas MX raketom su 10 užtaisū. Bet kur jas laikyti? Senos slėptuvės neatrodo saugios nuo kelių iš eilės sovietų atominių užtaisū sprogimo.

H. Kissingeris kovo 21 d. Time Nr. siūlo grįžti prie vieno užtaiso raketų, kurios dėl to būtų lengvesnės ir lengviau kilnojamos, ir tuo pačiu sovietams į jas bus sunku iš anksto nusitaikyti. Nauda iš jų tokia, kad jos būtų grynas atsikeršijimo ginklas, bet ne 'pirmo smūgio'. JAV galėtų prie jų eiti ir be susitarimo su sovietais, nes negalėdami jų visų sunaikinti pirmu smūgiu, sovietai nuo to ir susilaikys.

Ta Kissingerio idėja nėra visai naua. Eina gandai, kad su ja 'žaidžia' ir prezidento paskirta komisija išspręsti MX likimą. Ir joje pasigirdo panašių pasiūlymų.

Neatpažinto Lietuvos dievdirbio skulptūra iš XIX amž. "Dievo Motina su Sūnumi".

VELYKOS TEPRIKELIA MUS NAUJAM GYVENIMUI

Nors išbalęs sniegas, lyg baltais žiedais, dar vietomis dengia mūsų žemę, ta-

Tos idėjos gera pusė yra tokia, kad jai įgyvendinti nereikia sovietų sutikimo. Jei tačiau jie nereaguotų, jų visos kalbos apie taikos meilę pasirodytų tuščios ir JAV administracijai paliktų laisvas rankas tolimesniems žygiams savo saugumo patikrinimui.

Demokratijos turi tą silpną pusę, kad joms visą laiką reikia įrodyti savo žygių reikalingumą. Už tat diskusijos dėl atominio nusiginklavimo gali atnešti ir naudos.

STEFANIJA STASIENĖ

čiau pavasario neužkasi, jį jaučia visa gamta ir mes. Pirmas pavasario žemės džiaugsmingas šypsnyks yra gėlės, — sako M. Pečkauskaitė.

Krikščioniškas pasaulis šį gamtos atbudimą riša su Kristaus ir kartu visos žmonijos prisikėlimu naujam gyvenimui. Prisikėlimo varpų dūžiai mums primena Kristų, kuris kaip žmogus atėjo į šį pasaulį sunaikinti blogį ir parodyti žmonijai tikrą gyvenimo kelią ir tiks-

lą. Mūsų laikais, turint galvoj prisikėlimo aspektą, daugiau kalbama apie vertybes, kaip politinę laisvę, dvasinę laisvę, humaniškumą, solidarumą bei socialinę lygybę.

Tačiau šalia vilties ir šių vertybių, pasaulyje šiaandien ryški žymė yra baimė. Kiek viltis suteikia pasauliui pozityvių gyvenimo reiškinių, kaip pvz. mokslo pažangą, ekonominę gerovę bei gyvenimo džiaugsmą, tiek baimė kyla iš grėsiančio karo, atominio pavojaus, rasinės įtam-

(Nukelta į 3 psl.)

Linksmų šv. Velykų linkime visiems Dirvos

bendradarbiams, rėmėjams ir skaitytojams!

Šiapus ir anapus

Pirenėjų *Henrikas Stasas* (19)

Po vakarienes vykome į Flamenco šokių ir dainų spektaklį. Saulė jau slėpėsi už kalnų ir miesto gatves nudažė juodais šešėliais. Granada, netekusi andalūziško dangaus skaidrumo ir dienos spalvų, dabar atrodė minoriška. Mieste sužibus žiburiams, pilki kalnų siluetai dingo vakaro tamsoje. Pavaziavus kiek vingiuotom Granados gatvėm, autobusas sustojo prie parko vartų, kuriuose ryškiai švietė neonu užrašas 'Jardines de Neptuno'. Čia ir buvo Neptuno sodas, kuriame vyksta garsieji Flamenco šokiai ir skamba griaudulingos dainos.

Tik įėjus pro vartus, žalių medžių aplinkoje, buvo nedidelė, šiek tiek pakili scena ir prie jos nedidelis priestatas, kuriame programos išpildytojai pasiruošia scenai. Viskas čia atrodė labai paprasta, be ypatingų dekoracijų ar butaforijos. Mat Flamenco šokiai nereikia didelės scenos, nes programa dažniausia išpildoma solo ar grupe, bet nedaučiau 4 šokėjų. Jei šokėjų dau-

giau, tai šokis pavirsta jomarku, sako Flamenco karalienė - Pastoria Imperio.

Flamenco šokėja daug kas yra matęs Ispanijos turizmo plakatuose arba brošiūrose, kur paprastai vaizduojama gražti juodplaukė ispanė su plačiu, spalvingu sijonu, raudonu gvazdiku plaukuose ir kastanietėm rankose. Tokia šokėjos poza, galima sakyti, virtusi lygi ir Ispanijos turizmo simboliu. Tačiau Flamenco menas nėra toks pigus, kaip jis vaizduojamas plakatuose. Flamenco yra gili ispanų tautos išraiška ir gili tradicija, kuri andalūziečių kraujuje slypi, kaip ir bulių kovos. Nors Flamenco ir laikomas andalūziečių menu, tačiau jo kilmė neišaiškinta. Kai kas mano, kad Flamenco giminingas marokiečių pilvo šokiui, kiti randa jame ryšio su garsiom romėnų laikų Cadiz šokėjom.

Salia šokio, kiti labai svarbūs Flamenco meno elementai yra daina ir muzika. Turinio atžvilgiu dainos skiriamos į dvi rūšis: Jondo cante ir Fla-

menco chico. Jondo cante dainose dominuoja meilė, skausmas, mirtis, kaltė ir atgaila, o chico - lengvas romansas ir apskritai romantinis momentas. Kaip šokių, taip ir dainų kilmė miglota. Spėjama, kad Flamenco dainos gali būti kilusios net iš bizantinių liturginių giesmių, arba iš čigonų, atkeliavusių į Ispaniją iš Industano ir Egipto.

Neptuno teatre virš dviejų valandų įtemptai stebėjome egzotinių šokių, muzikos ir dainų programą. Granados Flamenco ansamblis skaitomas vienas iš geriausių ir originaliausių visoj Ispanijoje.

Zavėjomės ansamblio gražiom šokėjom ir jų spalvingais andalūziškais rūbais, vikriais šokėjais bei jautriai dainininkų išgyventom dainom. Tačiau nuosekliai stebint programą pastebėjau, kad šokių kombinacijos atrodė gana ribotos ir kai kurie judesiai stereotipiškai kartojosi. Vietomis susidarė išpūdis, kad šokių choreografija pasibaigė pirma muzikos. Tačiau nežiūrinti kombinacijų ribotumo ir pasikartojimų, šokėjos sudarė gerą išpūdį, lyg jos iš gelmių pakiltų ir žiūrovą vis naujais išgyvenimais gaivintų. Flamenco menas pilnas jautrių išgyvenimų ir paslapčių.

Kai kuriems šokiams stipriai rėkiančiu baritonu, vietoje muzikos, pritardavo storokas dainininkas. Jo dainos man labai priminė portugalų fado, nes išpildyme daugiau dominavo dainininko emocijos, negu jo balso grožis bei muzikalinis pasiruošimas. Mat, šio žanro dainininkams yra svarbu turėti stiprų balsą ir rėkiant ugingai dainuoti, kad klausytoją nukrežtų šaltis ir kartu išgyventų dainą. Štai ką garsus ispanų rašytojas Garcia Lorca kartą yra pasakęs vienam dainininkui: "Tu turi gerą balsą ir gražiai dainuoji. Bet tu savo dainavimu nieko neatsieki, nes tu neturi savyje Demon'.

Užtat tikrų Flamenco dainininkų retai gimsta. Pagal ispanų duomenis, tik kas 20 metų gimsta tikrai geras dainininkas. Be to, jie gimsta ne bet kur Ispanijoje, o tik Andalūzijoje: Cadiz, Malagoje ir Granadoje.

Taip praturtinęs save vienu dar lik šiol neišgyventu menu, su giliais ir neužmirštamais išpūdžiais palikau Neptuno teatru. Granados Flamenco ansamblis tikrai žavingai ir ekspresyviai šio vakaro programoje sujungė andalūzišką temperamentą su šokiu, gitara ir daina. (Bus daugiau)

Širdys Chicagos Kaziuko mugėje

Lituanicos tunto vadovai J. Mušinskas ir A. Jarūnas laukia pirkėjų Kaziuko mugėje. J. Tamulaičio nuotr.

šie medžio darbai buvo meistriškai atlikti.

Didžiausi dievdirbiai buvo broliai iš Lituanicos tunto. Čia stalai buvo apkrauti kelių rūšių kopyltėlėmis su įvairiais rūpintojėliais. Greta kopyltėlių žvilgėjo rankšluostinės, vytyt, žvakidės, knygų atramos, medžio lėkštės ir t.t.

Kernavės tunto labai puošnios lentynos lūžo nuo keramikos darbų, nuo stiklo vitražų, žvakidžių, kopyltėlių, grybų ir kitų medžio darbų.

Nerijos jūrų skaučių tuntas atplaukė į mugę su daugybe medžio drožinių ir gėrybėmis iš Jūratės karalijos. Jūros kriauklės ir puošnios sagės viliojo visus. Mugės atidaryme sagėmis buvo apdovanoti visi aukštieji mūsų skautijos pareigūnai. Vienas stalas buvo nuklentas Kaziuko širdelėmis su populiariais lietuviškais vardais. Pirkėjų laukė vilkai, vaidilutės, rankšluostinės, vazos, tulpės ir visokie kiti suvenyrai. Visuose tuntuose esančias loterijas nuopat mugės atidarymo apgulė jaunimėlis, bandydamas laimėti, kad nebepirktų mamos ar tėčio duotų dolerių.

Kaip ir kasmet, akademiškai skautai į mugę atvažiavo su spaudos kiosku. Greta daugybės knygų čia buvo ir lietuviškos plokštelės, lipinukai ir įvairūs ženkliukai.

Šių metų Chicagos-skaucų Kaziuko mugę atidarė naujoji Lietuvos garbės vicekonsulė M. Kriaučiūnienė, lydima vadovų. Jie priėmė ir atidarymo metu pravesė tuntų parodą, vienetams su daina pražygiuojant didžiojoje salėje.

Gretos per pusę mažesnės, palyginus su mugėmis prieš dešimt metų, — atsiduso vienas vadovų.

Praėjo tos dienos, kai vien tik Lituanicoje žygiuodavo keturi šimtai, — prisiminė gerus laikus brolii Paronis, daugelio mugių komendantas. Šiandien keturių šimtų nebebuvo sudėjus visus Chicagos tuntus.

Nerijos tunto kavinės stalai lūžo nuo tortų. Languose ir sienose virš bangų plaukė pūkiniai debesėliai, o medžių žali kaspilai skelbė pavasarį už lango.

Antrame aukšte džiunglių muzika veržėsi iš oro skautų tropikų svetainės.

Kernavės tunto paukščių kambario sienose skraidė visoki aitvarai. Aušros Vartų tunto Karnavalo kambaryje už dolerio ketvirtį vyko veidų dažymas ir vatiniai saldainiai viliojo mažuosius.

Gal norite guziką su širdele? — kvietė skautukės prie komplikuoto spausdintuvės presos spausdinančio ant metalo sagių.

Pabandykit. Atrodo, kaip tikra širdis, — nuoširdžiai reklamavo antra sesė. Nerijos tunto "Popcorn" karalystė ne tik visus aprūpino javainiais, bet ir laimėsiulė savo mažoje loterijoje. Kernavės balionų kavinėje sesės vos spėjo aptarnauti svečius. Skautų vyčių kavinė "Skaitykla" buvo dekoruota visais mūsų išeivijos laikraščiais ir žurnalais. Skautininkų ramovės kavinėje gausi loterija buvo išpirkta per dvi valandas. Prie tortų ir pyragų čia pūpsojo ir išmargintos Kaziuko širdys.

Kodėl jūsų širdys be vardų?

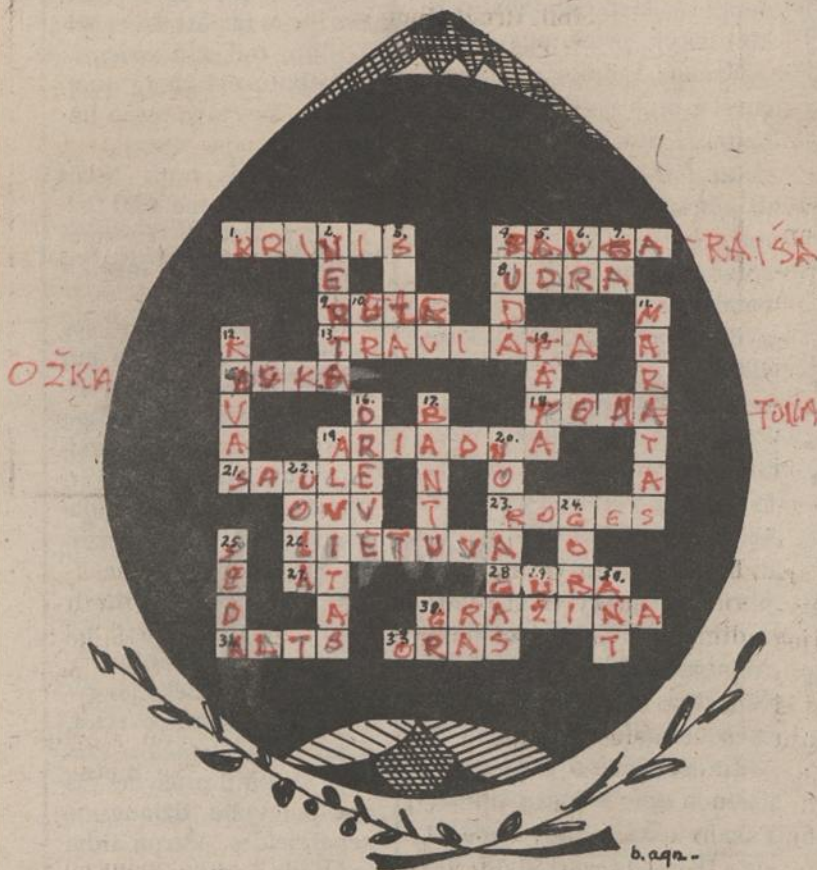
Kad tiktų visoms meilėms, — juokėsi patyrusi sesė.

Jaunimo Centro kavinėje kvėpėjo tik ką iškepta "pizza" ir ja vaišinosi staliukus apsėdę Kaziuko mugės lankytojai susirinkę gausiai po pamaldų.

Apatinė salė ir jos priėngis priminė dabartinį Vilnių ir ten vasarą matytas ilgas eiles prie alaus bačkų gatvėje. Ilgos eilės čia buvo prie Nerijos ir Lituanicos tuntų valgyklų, iš tolo kvėpiančių cepeliniais, kalėdūnais, balandėliais, dešromis ir kopūstais. Apvalūs stalai buvo pilni valgytojų ir sunku buvo surasti laisvą kėdę.

(Nukelta į 6 psl.)

Velykinis kryžiažodis Nr.11

Gulsčiai: 1 — Senovės žynys; 4 — Invalidė; 8 — Vandenių žveriuokas; 9 — Mūsų rašytojas vardas; 13 — Opera; 15 — Naudingas gyvulys; 18 — Matas; 19 — Legendarinė graikų princesė; 21 — Mūsų istorijoje žymi mūsų vieta (įnag. 1); 23 — Susisiekimui priemonė; 26 Iškilis XV a. valstybė Europoje; 27 — "Tuzų klubo" autoriaus inicialai; 28 — Rike; 31 — Tautinė mūsų karžygė; 31 — Politinė sąjunga; 33 — Dujos, kurios žmogui nekenkia.

Staciai: 2 — Lietuvos upė; 3 — Sultys; 4 — Metalas gysla; 5 — "Užgesusių žiburių" autoriaus inicialai; 6 — Jungtukas; 7 — Tylėk!; 10 — Mišr. dvibalsis; 11 — Prancūzų revoliucijos vadas; 12 — Karo dievas; 14 — Giminė; 16 —

Išduba medyje; (įnag. 1); 17 — Afrikos gentis; 19 — Lietuvos miestas; 20 — Ūkio padargas; 22 — Kieto mineralinė masė; 24 — Garsi dykuma; 25 — Piliakalniais ir pilkapiams garsi vietovė; 29 — Prielinksnis; 30 — Yra viršuj; 31 — Svorio vieneto sutr.

b. agn—

KRYŽIAŽODŽIO NR. 10 SPRENDIMAS

KŪRYBA IR MOKSLAS

Lietuviai ir lenkai II Pasaulinio karo pradžioje

Dr. J. Jakštas (2)

III

Nuo IV iki XIV skyriaus vaizduojami lietuvių-lenkų santykiai Vilniuje ir visoje Lietuvoje, kur buvo internuoti kareiviai ir civiliniai pabėgėliai. Būtų per ilgą apžvelgti kiekvieną Liosovskio dėstomą skyrių ir, turint galvoje ribotus savaitraščio rėmus, reikia tenkintis sumariška jų apžvalga.

Pagal Liosovskio išvedžiojimus išeitų, kad atgautame Vilniuje ir jo srityje susitiko lenkai ir lietuviai su skirtingomis aspiracijomis bei siekais. Jis kaip istorikas eina į praeitį ir pasakoja, kaip lenkybė amžių slinktyje buvo įsiterpusi į mūsų visuomenę, net į jos kasdieninę buitį ir išsilaikė iki paskutinių laikų. Jis remiasi M. Roemerio, St. Kairio autoritetais ir jų mintis cituoja. Lietuviai nuo pat tautinio atgimimo vadavosi iš užneštos lenkybės ir, pasinaudodami paskutiniaisiais įvykiais, šoko kratytis ją baigtinai. Šiam teiginiui paremti dera jam ir mūsų žinomo kompozitoriaus Vlodo Jakubėno straipsnis "Mūsų santykiai su lenkais Vilnių atgavus" (Naujoji Romuva nr. 46, 1939. XI. 19). Tad lietuviai mobilizavo jėgas pasiekti negražinamo fakto: "Paversti Vilnių kuo greičiausia lietuvišku miestu" (p. 85). Kai Liosovskis taip apibūdino lietuvių siekimus Vilniuje, tai toliau perdėm kartojo žodį "litvinizaciją". Jis kaišiojo jį visur, kur tik lietuviai kaip valstybinės tautos atstovai terpėsi į Vilniaus visuomenę su jiems deramu autoritetu. Liosovskis turėjo suprasti, kad lietuviai ne staigaus Vilniaus atlietuvinimo siekė, bet jo integracijos į Lietuvos valstybę, pavertimu tikra sostine. Paika būtų buvę griebtis sostinės atlietuvinimo trumpu laiku žinant jo šimtmetinį lenkėjimo vyksmą. To lietuviai ir nesiekė. Vilniaus atlietuvėjimas būtų galėjęs vykti tam tikromis istorinėmis sąlygomis (kaip jis dabar vyksta) laiko tekmeje.

Liosovskis ignoruoja lietuvių Vilniaus integracijos politiką ir jos vietoje visur kyščioja litvinizaciją. Jam, pvz., nepatinka ypatinga padėtis įvesta Vilniaus krašte, kuri buvo visoje Lietuvoje, ir potvarkis įvedęs Lietuvos įstatymus. Liosovskiiui rodo, jog šis potvarkis buvęs "forsuotės

litvinizacijos politinis įrankis" (95).

Aplamai, per visus skyrius varoma kritika įvairių valdžios potvarkių, kaip pasų išdavimas gatvių vardų keitimas, iškabų lietuvinimas ir kita. Palankiai atsiliepiama apie miesto ir srities aprūpinimą materialinėmis gerybėmis, teiktomis trijų beveik valstybinių kooperatyvų: Maisto, Lietūkio ir Pienocentro. Zlotų keitimas į litus taip pat palankiai priimamas.

Liosovskis ypač taiko įsikastą litvinizacijos žodį, kai kalba apie lietuvių ir lenkų kalbų vartoseną. Šiuo atveju jis pasikliauja lenkų paleistomis paskalomis ir net šmeižtais. Pvz., išrašo vieno lenkų net 1967 m. paskelbtą liudijimą: "Vieną dieną visi valdininkai ir pardavėjai krautuvėse, tarsi įsakyti, liovėsi suprasti lenkiškai, atsirado tarsi mūsų" (p. 106). Nepasakyta nei kada, nei kur tai įvyko. Aišku, dalykas iš piršto išlaužtas, lengvatikiškai įrašytas. Akivaizdžiausiu litvinizacijos pavyzdžiu jis laikė plačiu mastu ruošti lietuvių kalbos kursai. Liosovskis be niekur nieko tvirtina, kad kursai buvo valdžios pareigūnų verčiami, tiesiog ultimatyviškai reikalauta juos lankyti. Tiesa, jis duoda viena pavyzdį — geležinkelių direkcijos potvarkį, kuriuo įsakyta gelžkeliams per tam tikrą laiką pramokti lietuvių kalbos. Rodos, turėjo būti suprasta, kad geležinkelių vadovybė ne kokiais litvinizacijos sumetimais, o gelžkelių tarnybos reikalu išleido potvarkį. Juk Vilniaus krašto gelžkeliams lenkai tapo visos Lietuvos geležinkelių tarnautojai, kai jų aptarnaujami geležinkeliai buvo įjungti į visos Lietuvos geležinkelių tinklą. Suprantama, kad jiems lietuvių kalbos mokėjimas buvo būtinas tarnybinis reikalas.

Kliuva Liosovskiiui ir lietuvių kalbos klausimas iškeltas 1939. XII. 9 lietuvių teisininkų susirinkime. Dvi nuomonės pareikštos jame. Viena jų reikalavo vartoti teismuose visas krašto kalbas Elzaso ir Lotaringijos pavyzdžiu. Kita nuomonė smerkė pirmąją ir reikalavo laikytis Lietuvos teismuose taikytos bendros linijos, atseit, vartoti valstybinę kalbą (p. 108). Čia Liosovskis iškiša ir tuometinio "Kauno prokuroro" P. Pakarklio pareiškimą, kad

Vilniaus teismuose negali būti palikta lenkų kalba. Žinant, kas buvo Pakarklis ir kaip jis kuliavirsčiavo politinėje laikysenoje, jo pareiškimas nebuvo rimtai priimtas net jo bendradarbių teisininkų (kaip pasakojo man vienas jo kolegų, susirinkimo dalyvių). Jis negavo jų pritarimo. Tad netiko Liosovskiiui iškišti Pakarklį pavyzdiniu liudinininku.

Per visus skyrius, kur dėstomi lietuvių-lenkų santykiai Vilniuje ir jo srityje, nuosekliai teikiamas skaitytojui dviejų visuomenių priešybių vaizdas. Autorius visur laiko lenkų pusę ir tarė ją buvus lietuvių skriaudžiamą. Jis neieško pateisinamų pagrindų lietuvių pareigūnų potvarkiams, nors jie būtų pagrįsti susidariusių visuomeninių ir ūkinių sąlygų. Liosovskis, kaip minėta, teigiamai vertino trijų didelių lietuviškų kooperatyvų vaidmenį, apūpinusį vilniečius materialinėmis gerybėmis, tačiau jam nepatinka, kai šie didieji kooperatyvai jungėsi mažesnius lenkiškus kooperatyvus. Juk, rodos, lengva buvo suprasti, kad lenkiški kooperatyvai negalėjo veikti be lietuvių paramos.

Vienas (V) skyrius, įvardytas "Segregacija. Mėtymai iš darbo". Segregacijos žodžiu vadinamos lietuvių įstaių pastangos išskirti iš Vilniaus senų gyventojų tarpo ateivius ir pabėgėlius. Šiuo atveju autorius užkliudė pilietybės klausimą, kuris, jo nuomone, mūsų valdžios netinkamai buvo sprendžiamas. Jam rodo, jog per mažai vilniečių daliai buvo duodami lietuviški pasai ir dar su apsunkintomis jų gavimo sąlygomis. Kodėl Lietuvos organų taip elgtasi, jo nesiteikta rimtai paaiškinti.

Taip pat nemotyvuojamas rimtai ir masinis tarnautojų, ypač mokytojų atleidimas. Liosovskis net ir nevertuoja žodžio atleidimai (zwolnienia), bet rugi, kas būtų mėtymai. Vaizduojama lyg tai būtų buvę savišališki lietuvių viršininkų aktai. Kad atleidimai ir nauji paskyrimai buvo reikalingi dėl pakitėjusių politinių ir visuomeninių sąlygų, autoriaus nepaisoma. Jam turėjo būti žinoma, kad buvusi lenkiškoji administracinė sistema, kultūrinės institucijos, mokyklų programos turėjo būti keičiamos, priderintos prie

PRISIKĖLIMO LELIJA

BALYS AUGINAS

ŽALIU ŠVARKU

Apsirengė Velykoms krūmas,
Prisikėlimą neša
Linksmas vieversys.
Velykų rytą ir žmogus —
Kodylo dūmas,
Ne dulkė, bet pavasario
Pūkuotas debesys — —

Jaunamartė gėlėtoj sukniroj —
Žemė vaikšto —
Dangaus margutį
Daužo giesmėmis varpai —
Išeina iš bažnyčių
Į saulėtą aikštę
Šviesa Velykų Ryto — —
Ir tušti kapai

Užgieda Aleliuja Tam,
Kurs nugalėjo mirtį.
Širdis — Velykų šuliny,
Nebe laukų akmuo,
Riedėjęs nuodėmėn — —
Imi Prisikėlimo svirtį
Ir nemarumo vandenį geri,
Kuriuo nuplauna sielą
Dangiškas Piemuo — —

Velykų rytą tu esi
Kodylo dūmas,
Nors nuodėmingas, kaip erškėtis,
Bet šventas su svaja! —
Žaliu švarku
Apsirengė Velykoms krūmas,
O tu puošies
Prisikėlimo lelija — —

Lietuvos santvarkos. Todėl Lietuvos visokie paskyrimai ir atleidimai buvo neišvengiami. Savaiame suprantama kad pertvarkymai palietė nemažą buvusių tarnautojų. Bet ne dėl to pasunkėjo vilniečių gyvenimas aplamai, kaip vaizduoja Liosovskis.

Pagal Liosovskį Lietuvos vyriausybė ribotu pasų davinėjimu ir mėtymu iš tarnybų siekusi tikslo skaldyti lenkų visuomenę: vieną dalį palenkti sau, kitą atstumti. Kad tuo siekta kito tikslo — atriboti vietinę sulenkintą visuomenę nuo pribuvėlių iš "karūninės" Lenkijos ir iš kitur, to jis nepastebėjo. Juk ir 1939 m. lapkričio mėn. paskelbtu įstatymu, pripažinusi pilietybę tik 1920. VII. 6 ir 1939. X. 27 gyvenusiems Vilniuje ir jo srityje, siekta to paties tikslo. Šias dvi datas skyrė 20 metų okupacinis laikmetis. Per tą laiką gyventojai maišėsi visoje Lenkijoje. Jų naujų pribuvo ir Vilniuje ir srityje. Apie tai kalba ir Liosovskis (112-113), ignoruodamas lietuvių tautinius siekius. Įžengę į Vilnių lietuviai be abejo puoselėjo viltį turėti ateityje lietuviškąją sostinę ir jai klojo pagrindus

nuo pirmųjų dienų. Lietuvių viltis buvo atlietuvėjimas senų vilniečių laiko tekmeje, kas jau dabar pastebima. Šių dienų Vilnius ne toks lenkiškumo atžvilgiu, koks buvo 1940 metais.

IV

Ypatingas skyrius su antrašte "Religiniai kivirčiai". Kivirčiai lietė bažnytinius dalykus ir pati arkivyskupą R. Jalbžkovskį. Pasak Liosovskio kivirčiai "pasiekė pačios viršūnės". Čia jis, kaip ir kitur, eina į praeitį, į XIX a. ir kalba, kad lietuviai nuo pat tautinio atgimimo reikalavo lietuviškų pamaldų ir pamokslų bažnyčiose, kur jų nebuvo. Daugelyje parapijų lietuviai turėjo kovoti su senais klebonais ir lenkiškąją parapiečių dalimi, kol jų reikalavimai buvo patenkinti. Kai lietuviai įžengė į Vilnių, jie susidūrė su padėtimi, kuri daug kur buvo prieš daugelį metų. Kaip anais laikais jie turėjo kovoti parapijose su senais klebonais, taip dabar Vilniuje su jo bažnyčių viršininku — pačiu arkivyskupu. Jo nepalankumas lietuviams buvo žinomas nuo tu

(Nukelta į 6 psl.)

LIETUVIAI IR LENKAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

laikų, kada jis buvo Seinų kunigų seminarijos profesorium. Jis tvirtino lenkybę ne tik seminarijoje, bet ir pačiame Seinų mieste. Tapęs Vilniaus arkivyskupu, Jalbžkovskis iš pat pradžių pasirodė lietuviškos slopintoju. Tai pastebėjo ir Liosovskis (278-9), rašydamas, kad jis 4 parapijose visai panaikino lietuviškas pamaldas, 5 jas apribojo ir 6 bažnyčiose naujai įvedė. Tačiau Lietuvos vyriausybė iš pat pradžių matyt linko respektuoti arkivyskupo poukštį, kad jos įgaliotinis, vos atvykęs į Vilnių, vizitavo jį. Antrą dieną arkivyskupas atsiteisė revizitu. Tačiau arkivyskupas nelinko artėti prie lietuvių. Jis laikėsi prieškarinės veiklos linijos. Liosovskis linkęs aiškinti jo laikyseną turėtu įsitikinimu, jog lietuvių valdžia Vilniuje laikinė ir jam rodėsi neverta netekti gero vardo lenkų visuomenėje. Jis dalijosi su ja ta pačia viltimi.

Liosovskis dokumentaliai įrodė, kad Lietuvos vyriausybė bandė per Vatikaną paveikti arkivyskupą "garbingai pasitraukti". Skaitytą gali nustebinti vienas tarp autoriaus teikiamų dokumentų Voldemaro liudijimas (p. 285, išn. 20), ištrauka jo straipsnio "Pastabos saulėlydžio valandą" (Švyturys nr. 17, 1978). Prie autoriaus Voldemaro antraštės pridurta gal redakcijos: "Augustino Voldemaro prisiminimai apie save". Voldemaras rašė: 1940 sausio mėn. valdžia leido jam vėl išvykti į užsienį. Ta proga jam buvo pavesta neoficialiai daryti žygį Vatikane Vilniaus klausimu. Po kelių įžanginių bandymų Voldemaras parašė memorandumą ir įteikė kardinolui Malogne (gal valstybės sekretoriui?). Į memorandumą neatsakyta. Kai Vatikanas pasirodė nesukalbamas Vilniaus arkivyskupijos klausimu, liautasi jis judinti. Tada lietuviai patys ėmė veikti. Kažkodėl pirma pareikalauta lietuviškų pamaldų šv. Rapolo bažnyčioje ir dėl to kreiptasi į arkivyskupą. Kai arkivyskupas ne tik nekalbėjo su lietuviais, bet juos net išvarė, tada (1940. I. 21) sukėlė riaušes bažnyčioje. Jie po lenkiško pamokslo užgiedojo lietuviškai, permušdami lenkiškai giedančius. Giedojimas baigtas Lietuvos himnu. Riaušės kartojosi ir kitose bažnyčiose. Tuo būdu lietuviai išsikovojo pamaldas šv. Rapolo, šv. Jono ir 8 kitose bažnyčiose, net ir katedroje.

Trumpai trukusios riaušės sustabdytos tariantis su kurija ir lietuvių-lenkų

visuomenininkų pokalbiais. Vieną jų surengė Naujosios Romuvos (J. Keliuotis) redakcija, kur rimti lietuviai, kaip kun. Čibiras, V. Čečeta, A. Keturakis ir kiti pasisakė prieš riaušininkus. Jie ir nutilo paskutinėmis nepriklausomos Lietuvos savaitėmis be naudos lietuviškam reikalui. Jie tik davė pavyzdį Liosovskio perdėm kartojamai litvinizacijai.

V

Vos pusę metų truko lietuvių-lenkų santykiai Vilniuje ir jo srityje, tačiau Liosovskiui prireikė 11 netrumpų skyrių jiems aprašyti. Kiekviename skyriuje gvildinama paskira problema. Pasekti ir vertinti, kaip kiekviena jų gvildinama, praverstų ištisa ir dar žininga studija. Savaitraščio rėmuose ribotasi sumarišku problemų negrinėjimu, paliečiant kiek išsamiau tik kai kurias.

Ypatingo dėmesio vertas paskutinis skyrius (XV) ne dėl turinio, bet dėl savaimingo dėstymo būdo gal net pavyzdingo satelitinės valstybės piliečiui.

Skyrius pavadintas "Smetonos režimo kritimas (upadek). Lenkų tautybės padėties kaita". Maža straipsnio dalis skirta pačiai temai. Didesnėje jo dalyje kalbama apie lietuvių studentus, paminint jų išsišokimus net bažnyčiose, apie lietuvių maldininkų ekskursijas į sostinę ir ypač smulkiai aprašoma prezidento planuotas pirmas atsilankymas Vilniuje. Aprašas baigiamas posakiu lyg ant patyčių: "O vis dėlto Smetona kaip prezidentas Vilniaus niekuomet neaplankė. Birželio 15 dieną apėjo Lietuvą ir pabėgo į Vokietiją". O bėgo jis ryšium su Sovietų nota, "kaltinusi Lietuvos vyriausybę 1939. X. 10 sutarties laužymu" (p. 326). Pridurmai paminimi du Sovietų notos reikalavimai: sudaryti naują vyriausybę ir įsileisti neribotą kariuomenės kiekį, pakankamą Sovietų-Lietuvos sutarčiai vykdyti. Po to seka sakiny: "Birželio 17 d. sudaryta liaudies vyriausybė su pirmininku Justu Paleckiu". Taip nusakydamas Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą, autorius seka žymia dalimi sovietinė istoriografija bet ne visai. Jis neverta žodžio "revoliucija", kur tariamai sukilusi liaudis nuvertė Smetonos vyriausybę, kaip sovietiniai istoriografai postringauja. (Verta paminėti — kad ir nukrypstant nuo temos — teiginį žurnale "Voprosy istorii", nr. 11, 1982, kur netaikomas revoliucijos žodis Pabaltijo įvykiams. Štai kaip skamba teiginys: "1940 m. Lietuva,

Aušros Vartų tunto paviljonas.

J. Tamulaičio nuotr.

KAZIUKO MUGĖ CHICAGOJE...

(Atkelta iš 4 psl.)

Visose Jaunimo Centro patalpose Kaziuko mugės lankytojai plaukė lyg pavasari ištvinęs Nemunas. Visi ką nors pirkto, arba vaišinosi ne todėl, kad reikėtų, bet kad parėmus skautų ir skaučių pastangas.

— Duok vieną dolerį jubiliejinės stovyklos loterijai, — prisikabino sesė Albina.

— Še tau dolerį, jei tik tiek prašai!

Ne visi eksponatai, kurių buvo daug, buvo parduoti Kaziuko mugėje. Ne visos širdelės su vardais ir be vardų buvo išpirktos. Tik labai daug skautiškaji jaunimą mylinčių širdžių aplankė ir kartu dirbo šių me-

Latvija ir Estija atstatė sovietinį valstybingumą ir įėjo į sovietinių respublikų sąjungą". Nors Liosovskis vengė revoliucijos termino, tačiau nediršo pavadinti įvykių tikru vardu — okupacija, kaip jie laisvo pasaulio istoriografijoje apibūdinami. Liosovskis laviravo tarp revoliucijos ir okupacijos, daugiau linkdamas į pirmąją versiją. Tur būt jam kaip satelitinės valstybės piliečiui ir reikėjo eiti vidurio keliu kiek kryptelėjus į sovietinę provėžą. Mat, kiekviena istorija yra dabarties istorija, pasakė žymus mokslininkas. Ši sentencija jaučiama visame Liosovskio veikalė. Ji išėina aikštėn ir pačioje veikalo pabaigoje duotoje Liudo Giros, tos lietuvių kultūros, nuo pirmos valandos susitapdinusio su okupantu, pasakytos lenkams kalbos citatoje. Pataikūniška kalba, tuo naujo sovietinio švietimo viceministro, kurioje jis gretinosi su tokiu Syrokomla-Kondratavičium, momento reikalui jo tartų žodžių prasmę, matyt paliko žavinga pačiam autoriui. Ji buvo žavinga ir jos klausytojams lenkams. Liosovskis iš užimtos lenkiškos pozicijos žvelgė į lietuvius, kai rašė šį veikalą.

DETROIT

AUŠROS 100 METŲ SUKAKTIES PAMINĖJIMAS

Balandžio 10 d. rengiamas Aušros 100 metų paminėjimas tokia tvarka:

10:30 val. šv. Antano parapijos bažnyčioje mišios už Aušros godynės mirusius ir žuvusius.

12:30 val. parapijos salėje akademija ir meninė dalis. Paskaitą apie Aušrą skaitys dr. Algirdas Budreckis, meninę dalį atliks muz. St. Sližio vadovaujamas parapijos moterų choras ir vokalinis moterų kvartetas, įterpiančias aaktoriaus Vytauto Ogilvio deklamacijas.

Taip pat bus ir dvi parodėlės. Viena Aušros godynės spaudos ir veikėjų, — kita Tautodailės. Į paminėjimą visi Detroito ir apylinkių lietuviai kviečiami atsilankyti.

Paminėjimą rengia: DLK klubas, St. Butkaus ir švyturio šaulių kuopos, ramovėnai, kūrėjai-savanoriai, birutietės, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, ALT S-gos Detroito skyrius ir LZ S-gos Detroito skyrius.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Simon's Travel
kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

10 DIENŲ LIETUVOJE!
siūlome jaunimui rugpjūčio 6 – rugpjūčio 20
13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!

1. Gegužės 12	5. Liepos 7	8. Rugsėjo 1
2. Gegužės 19	6. Liepos 14	9. Rugsėjo 8
3. Gegužės 26	7. Liepos 21	10. Spalio 6
4. Birželio 23		11. Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo datos. Kelionės yra vienos ar dviejų savaitių maršrutu – Vilnius arba Vilnius ir kiti Europos miestai. Visos kelionės lydimos savininkų arba patyrusių palydovų

SKUBĖKITE UŽSISAKYTI!
Kovo mėnesį bus nupirktos vėlyvinės dovanos giminėms Lietuvoje (automobiliai ir kiti daiktai).

* Nupirkame kooperatinius butus giminėms Lietuvoje
* Sutvarkome dokumentus iškviestiniams
* Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyrui ar žmonai

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.
Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Montreals — (514) 669-8834 — L. Stankevičius

Istaigos savininkai Vytas ir Audronė Siminkevičiai
(Kelionių istaigos registracijos numeris — 1835961)

Kad neliktų analfabetų!

Ne tik mišrioje šeimoje sava kalba greit išblėsta, bet ir grynai lietuviškos poros svetimoje aplinkoje lengvai pasineša pavėjui ir tarpusavy kalbasi jau nelietuviškai. Taip vis daugėja mūsų jaunimo, nebemokančio savos kalbos. Todėl su džiaugsmu pasitinkam naują vadovėlį "nekalbantiems lietuviškai" — LIETUVIAIS NORIME IR BŪT. Jo autorė — jaunosios kartos, gabi ir patyrusi pedagogė Danguolė Tamulionytė. Knyga paruošta net labai rūpestingai: pasitelkta pagalbon ir kalbininkų ir vyresniųjų mokytojų bei kitokių padėjėjų (net ir savo kolegų bendradarbių anglų k. mokytojų). Taip vadovėlis išėjo visapusiškai kuone pavyzdingas, taiklus ir rimtai vertintinas, dar ir Nijolės Palubinskienės gausiai įvairiais piešiniais spalvingai papuoštas. Dabar tik nedelsę imkime naudotis šia kultūrine dovana, kad mūsų jaunosios kartos nė vienas lietuviukas neliktų lietuviškos analfabetu.

Autorė knygą skiria visų pirma mūsų pradinei mokyklai, gal tiks ir aukštesniajai bei suaugusiems. Žinoma, ji bus tikrai pravarti

ir šeimoms, kurių vaikai nepasiekia liuanistinės mokyklos.

Metodas čia vartojamas toks: žodžių pakeitimo ir — įtraukimo visų vaiko pojūčių (net su veiksmo vykdymu, pvz., valgyti, miegoti, šokti). Turinys 30 skyrių, nes maždaug tiek per metus būna mokslo šeštadienių. Skyriai turi po keturias dalis — tai atskiros pamokos: A ir B dalys — gramatika; C — Lietuvos istorija ir mūsų papročiai (anglų k.); D — dialogas, eilėraštis, daina, žaidimas, pasaka ar kitoks išeitęs medžiagos pritaikymas.

Vadovėlio medžiaga pateikta gana gyvai ir patraukliai, išvengiant painių ar nuobodžių kliuvinių. Išdėstyta erdviai, vis pajvirinant vaizdais, iliustracijomis. Ir viskas klostoma pedagoginiu nuoseklumu, nesukubant ir dažnai kartojant, kad žodžių bei jų lyčių įsivavinimas eitų lyg tik lengvu pokalbiu arba žaidimu. Savitas indukcinis metodas atrodo gali būti tikrai sėkmingas. Be abejo, tik ilgiau praktikoje vartojant paaiškės visa sėkmė arba ir ydos.

Tuo tarpu gal tik viena kita (ypač kalbinė) pasta-

belė iškeltina. Korektūros klaidų visai nedaug — per 400 puslapių vos keletas. Pagirtina, jog gretom su tarptautiniais vardais tekste randame ir apšiai lietuviškų vardų: Algis, Birutė, Vytenis, Gediminas...

Senelė ir močiutė vartojama gretom, t. y. lygiom teisēm. Gal verta būtų apsisotiti ties močiute, nes ji aiškiau nurodo tam tikrą vietą "šeimos medyje", o senelė pirmiausia reiškia aplamai kiekvieną seną moterį. Pvz. taip įprasta daugelio pasakų pradžia: Gyveno kartą senelis ir senelė...

Bliūzė — labai rėžia ausį nelietuviškas žodis, deja, lig šiol neturim tikro pakaitalo. Striukė jau atiteko vyriškam drabužiui, o palaidinukė — gremzdžiškai ilgas, taigi nepraktiškas žodis, be to, visiškai netikslus, nes mūsų lietuviškos dėvės drabužiai, o ne palaidą pasegamą po sijono juosmeniu.

Pradžios mokslo vadovėliui tinka tik bendrinė kalba, be retų tarmybių ar archaizmų, tad suabejojame, kodėl greta mokyti dedama ir seniai atmesta lytis mokinti?

Žigimantas 14 pusl. dukart parašytas — gal tik korektūros klaida?

Krivulė — reikia ū ilgiosios.

Cepelinai — vos nuo I pasaulinio karo įlindęs netinkamas barbarizmas, kai lietuviškos šeimininkės tą valgį gamino jau nuo senų senovės ilgus laikus ir vadino lietuviškai, būtent — didkukuliai, didžkukuliai. Juoba kad valgis buvo paprastam kaime ir baudžiavos laikais gana populiarus ir dažnas, nes bulvių ir bet kokios kapotos mėsos gabalų su spirgais buvo lengviausia pasitiekti. Tik mes, lyg tas beraštis viršaitis — labai mėgstam, kas svetima.

Kalvaratas — ne tik bendrinė, bet iš viso buvo nežinomas (gal tik kurioj tarmėj?), tad nevertėjo čia įkišti. Daugelis net nežinoma, ką jis galėtų reikšti.

Sausblynis — atrodo būtų sklandus, naujadaras, tik nepaaiškinta, ką jis reiškia ir kas jį dabar sugalvojo? Ligi šiol to žodžio mūsų kalboje nebūta. Be to, tai hibridas, vadinasi, pusė sava, pusė svetmia. Jeigu jau sukuriame naują žodį, tai bent reikia žiūrėti, kad būtų tikrai lietuviškas; o blyną (slavišką) mes juk ieškome kuo pakeisti, t. y. išmesti. Turime sklindį ir skrylį, gal dar tarmėse kas gero rastųsi?

Tikras nesupratimas čia kažkaip patekusi Lalyška — Lietuvoj visai negirdėta (gal tik aplenkėję dvarai ir

miestai vertėsi tokiais poniškais žodžiais). Juoba, kad Velykoms mes turim gana daug visuotinai populiarių giesmių, margučių daužymo, sūpynių, viešnagių pas podžius ir kitokios tautosakos. Šį žodį reikia iš karto iš knygos išbraukti.

Antraštė Lietuviais norime ir būt — juk tai skolinys iš žymaus aušrininko Jurgio Zauerveino sukurto taip reikšmingo eilėraščio (tai mūsų antrasis himnas!). Reikėjo tad bent kur tekste nors keletu žodžių šį autorių pagerbti, t. y. paminėti (arba pirmąjį eilėraščio posmą įdėti — su knygos antraštės paaiškinimu). Ypač kad tai vokietis, anuomet mūsų taip sunykusią ir vargingą tautą nuširdžiai pamilęs ir jai daug nusipelnęs. O dabar tas antraštės žodis "būt" atrodo lyg klaida ar neapsižiūrėjimas, nes bendrinė kal-

boj veiksmožodžio bendratys nėra trumpinamos.

Reikia pastebėti, kad vadovėlis ne tik turiniu kruopščiai ir žinoviškai paruoštas, bet ir išvaizda ypatingai puošni. Galbūt mūsų jaunimui iš pirmo pamatymo patiks ir padės į savos kalbos mokslus lengviau bristi ir juos pamėgti. Tik tai taip prabangiai paruošta mokslo priemonė išėjo gana sunkoka (kuone pusketvirto svaro!), tad į mokyklą vaikui kaskart neštis nelengva.

Didelė padėka priklauso Danguolei Tamulionytei už taip talentingu atsidedimu atliktą darbą, kuris, tikėkimės, pagelbės mūsų jaunimeliui į savąją kalbą bei kultūrą esmingiau įsigyventi.

L. V.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

"Amber Holidays"

1983 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Balandžio 20 \$1075.00	Liepos 20 — \$1338.00
Gegužės 4 — \$1075.00	Rugpjūčio 3 — \$1338.00
Gegužės 11 — \$1229.00	Rugpjūčio 17 — \$1528.00
(su Ryga)	(su Rýga)
Gegužės 25 — \$1285.00	Rugsėjo 7 — \$1338.00
Birželio 15 — \$1528.00	Rugsėjo 19 — \$1143.00
(su Ryga)	Rugsėjo 26 — \$1110.00
Birželio 22 — \$1338.00	Spalio 5 — \$1229.00
Liepos 13 — \$1528.00	(su Ryga)
(su Ryga)	

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalui kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

DALIA KASULAITIS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

LOS ANGELES LIETUVIAI

Rūta Sakienė

Lietuvos konsulato priėmimas Vasario 16 proga

Los Angeles mieste veikia nemažas skaičius įvairių pasaulio kraštų konsulatų. Pagal tarptautinį protį, diplomatai ir konsulai savo atstovaujamos valstybės specialiu švenčių arba įvykių proga ruošia priėmimus kitų valstybių atstovams, vietiniams pareigūnams ir kitiems išskirtiniams svečiams. Tokių renginių išlaidas, išskyrus garbės konsulams, padengia šventę rengiančio atstovo valstybės išdas. Garbės konsulai, kaip žinome, jokių algų negauna ir jiems nėra padengiamos reprezentacinių renginių išlaidos.

Į tokius atstovybių ruošiamus priėmimus kvietimus gauna ir savo apsilankymu Lietuvos valstybę atstovauja mūsų generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas su Ponia. Su prantama, kad Lietuvos generaliniam konsului tenka bent retkarčiais panašiu priėmimu pagerbti kitų kraštų atstovus, ką kons. Čekanauskas ir Ponia šių metų vasario 15-tą, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šešiasdešimt penkerių metų sukakties išvakarėse ir padarė. Priėmimas buvo Los Angeles Hilton viešbutyje, tarp 7 ir 9 valandų vakaro, vienoje šio garsaus viešbučio puošnių, veidrodžiais ir sietynais žvilgančioje, o šį vakarą ir lietuviška trispalvė pasipuošusioje salėje. Šventiškai nusiteikę svečiai buvo punktualūs ir tuoj po septynių salė jau buvo pilnutėlė. Pagal svečių knygą, šį vakarą atsilankė aštuoniolika kitų kraštų konsulų, daugumoje su žmonėmis, palydovais ir net asmenis

saugais. Šventėje dalyvavo ir aštuoniasdešimt lietuvių losangeliečių, kurie iš tikrųjų yra ne vien tik svečiai, bet ir pagelbiniai šeiminkai, nes jų užduotis yra, pagal reikalą, padėti savo konsului šventės organizavime ir išlaidų padengime ir, žinoma, svečių kitataučių užėmimo. Tuo pačiu tą vakarą jie pasidaro ir savo krašto — Lietuvos, reprezentantai.

Lietuvos gen. kons. V. Čekanauskas pasveikino susirinkusius, pasakė progai pritaikintą trumpą žodį, perskaitė JAV Valstybės sekretoriaus George B. Shultz sveikinimą ir pakėlė tostą už Amerikos Valstybės prezidentą Ronald Reagan. Sugiedojus Amerikos himną, konsulas pakvietė į podiumą Kalifornijos valstybės sekretorę March Fong Eu, kuri ne tik perskaitė oficialią proklamaciją, bet dar ir asmeniškais žodžiais pasveikino susirinkusius. Oficialioji dalis baigta sugiedant Lietuvos himną.

Sekanti valanda prabėgo, besivaišinant karštais ir šaltais užkandžiais, gurkšnojant gėrimus, besišnekučiuojant tarpusavy ir su svečiais nelietuviais, kurių buvo tikrai marga pynė iš visokių ir tolimiausių pasaulio kraštų. Girdėjosi kalbų apie Amerikos ir pasaulinę politiką, kas tokios grupės žmonėms visuomet yra aktualu ir gerai pažįstama, — bet paliestos ir įvairios kitos temos. Domėtasi mūsų gražiuoju gintaru, kuriuo daugumas lietuvių viešnių buvo pasipuošusių, kalbėta ir apie kitų

Lietuvos gen. konsulas Vytautas ir Janina Čekanauskai su dr. March Fong Eu, Kalifornijos valstijos sekretore (dešinėje).

kraštų ir kontinentų žemės ir vandenynų dovana savo žmonėms. Pasakota ir klausytasi apie mūsų lakštingalą ir gražiuosius tropikų paukščius, apie egzotines orchidėjas ir mūsų tėvynės pievų žydėjimą apie liaudies meną bei dabartinių menininkų ir mokslininkų nuostabius laimėjimus. Vakaro bėgyje nugirsti keli tarptautiniai ir politiniai anekdotai. Mintin įstrigo vienas-kitas ypatingai įdomus apibūdinimas ar išsireiškimas. Malonu buvo, kad daugelis šių svečių žino apie Pabaltijį ir Lietuvą, kai kurie net gana daug. Įdomu buvo pakratyti ir savo atmintį, prisiminti seniai nenaudotas žinias ir, ką nors apie jo kraštą pamėnėjus, pamatyti atstovo malonų nustebimą ir pasitenkinimą. Taip pat būtų buvę sunku neatkreipti dėmesio, kaip labai savo kolegų, kitų kraštų konsulų, yra mėgiamas ir vertinamas mūsų mielas konsulas Vytautas Čekanauskas, kuris suspėjo su visais šnekėti ir pabendrauti. Svečių priėmimo asistavo ir vėliau jų tarpe grakščiai sukinėjosi tautiniais rūbais pasipuošusios Čekanauskų duk-

ros Vida ir Rita.

Priėmimui pasibaigus dauguma svečių tikrai nenoromis ir neskubėdami skirstėsi namo. Reikėtų manyti, kad kitataučiai svečiai, gerai suplanuotos šventės ir nuoširdaus priėmimo buvo maloniai nuteikti ir išsinešė draugiškas nuotakas apie losangeliečius lietuvius, bei pagilintą ir išryškintą supratimą apie mūsų Lietuvą ir jos tragišką dabartinę padėtį. Ne vienas jų, išeidami, kons. Čekanauskui ir Poniai, o ir naujai susipažintiems lietuviams svečiams spausdami ranką, linkėjo, kad kada nors ne už ilgo laiko, susitiktume Nepriklausomybės šventę švesti vėl žydinčioje, dainuojančioje, komunizmo jungo atsikračiusioje laisvoje Lietuvoje.

WATERBURY

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS MINĖJIMAS

Waterburio miesto ir artimų apylinkių lietuviai Vasario 16-tąją minėjo vasario 13 dieną, sekmadienį. Šv. Juozapo bažnyčioje 11 val. buvo atnašaujamos Šventos Mišios už žuvusius ir gyvus Lietuvoje laisvės kovotojus. Pamokslą pasakė kun. Vilčiauskas. Mišių metu bažnyčios choras, vedamas muziko Jono Beinoriaus gražiai giedojo. Užbaigė pamaldas Amerikos ir Lietuvos himnais.

Tą pačią dieną, 3 val. p. m. mokyklos auditorijoje prasidėjo pagrindinis minėjimas. Įnešus organizacijų vėliavas trumpą žodį pasakė LB Waterburio apylinkės pirmininkas ir aktyvus šio minėjimo organizatorius Viktoras Vaitkus. Dalyviams sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus, kun. Vilčiauskas paskaitė invokaciją. Minėjimą sveikino: latvių vardu — Harry Jarvis, lenkų solidarity international — Joseph Zdančzyk. Connecticut gubernatoriaus proklamaciją skaitė Vyčių vicepirmininkas Walter Kalick, Lietuvos

Nepriklausomybės aktą — Rūta Kasakaitytė, Lietuvos Nepriklausomybės rezoliuciją — Jūratė Vaitkutė. Pagrindinį minėjimą lietuvių ir anglų kalbomis gražiai pravedė L. Balsys.

Tautinės gyvybės ir pavergtos Lietuvos laisvės kovos išlaikymui per minėjimą buvo suaukota: Lietuvių Bendruomenei — \$3065, Li etuvių Tarybai — \$300 ir Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui — \$600.

Koncertinę dalį atliko pianistė J. Galbogis. Prelegentas G. Mironas iš Philadelphijos ir dainininkė-solistė G. Ugianskienė iš Danbury, Conn. dėl blogo oro neatvyko. Šio minėjimo garbės narys buvo miesto burmistras Edward D. Bergen, Jr.

Vasario 16 d. 9 val. ryto prie miesto rotušės įvyko Lietuvos vėliavos pakėlimas. Susirinko didelis būrys lietuvių ir vietos valdžios atstovų. Prieš pakėliant vėliavą, meras Bergen paskaitė tai dienai pritaikintą proklamaciją. Taip pat pristatė tos dienos garbės miesto merą — Lietuvių R. K. Susivienijimo Amerikoje vicepirmininkę Alverą Žiūraitytę-Balandą. Toks paskyrimas lietuviams yra reikšmingas, nes žymiai palengvina politinį ir ekonominę bendradarbiavimą lietuvių ir vietos valdžios organų. Ši naują tradiciją prasidėjo 1977 m. vasario 16 d.

Po vėliavos pakėlimo meras pakvietė visus dalyvius į savo įstaigą — kavutei. Gausingom vaišėms pasibaigus visi suėjo į mero kabinetą tos dienos garbės merą pagerbti. Lietuvių Bendruomenės vardu ją sveikino Aldona Raugalienė ir Julija Puodžiūkaitienė, Lietuvių Moterų Draugijos vardu — Danutė Venclauskaitė. Pobūviui besibaigiant dalyviai sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Po to visi išsiskirstė gražioje patriotiškoje nuotaikoje.

Danutė Venclauskaitė kiekvienais metais vasario 16 dienos proga organizuoja pobūvį per kurį renkamos aukos VASARIO 16 gimnazijai, Vokietijoje, paremti. Taip pat ir šiais metais vasario 15 dieną, Lietuvių Klube, susirinko virš 60 asmenų. Dalyviai buvo pavaišinti skaniais užkandžiais ir tradiciniu kugeliu. Savo kalboje Danutė priminė gimnazijos padėtį, taip pat papasakojo apie motinos tautinę ir humanitarinę veiklą, senais laikais, Nepriklausomoje Lietuvoje. Apibūdino sąlygas prie kurių gyveno ir augo. Tai buvo suorganizuotas dvidešimt trečias pobūvis per kurį surinkta virš \$300 aukų gimnazijai paremti.

(mg)

AMBER TRAVEL SERVICE

Vida Kriaučiūnaitė-Jonušienė
Savininkė

GREITAS IR ASMENIŠKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĒKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway Palos Heights, Illinois 60463

Tel. 312-448-7420 312-785-9393

Šv. Kazimiero 500 m. sukakties proga

GENDRUTIS

(5)

Balė Vaivorytė

— O kaip? Ar aš galiu? .. — vaikas bemaž nusimena, jį trikdo tos didelės mintys.

— Gali. Tik nuoširdaus noro ir pastangų nešykštėk. Tiesumą ir dorą elgesį jau žinai, esi geras bernaitis. Bet įsidėmėk: pati brangiausia širdies gėlė tai — meilė! Išmok mylėti visa, kas gyva, net daiktus ir viską aplinkui. Net žemės grumstą pamilki, jis visus peni ir grožio daigus augina. Mylėk ir vabalėlį vagoj. Ir žolytės trapus lapelis ar pumpurėlis tavo gerumo laukia. Tuo širdies švelnumu ir savas ydas nusmelksi. Meilė tau vargą ir sopulį nuglostys, viską lengviau galėsi pakęsti...

— Pakęsti? — ne, pienukui kentėti visai nepatinka.

— Taip, — ramiu rimtumu patvirtina svečias. — Tik išmokęs kentėti pajausi ir laimės skonį. Pats džiaugsies, kad nesmagumus lengvai numoji, kad varge nenusimeni. Ir blogybėm atsparus, kaip plienas. Tik taip žmogus bręsta ir žemės paslaptis atgvaldo. Tikras brandos ženklas, kai siela pajėgia viską gėriu apglotbi. Visam pasauliui, ypač gyvūnijai, vien meilę teikti...

Gendrutis klausos ausis atplėtes, bet... Lyg kažkur ašaka užkliūvo. O godus protelis geidžia viską išaižyti, visas mįslas atgliausti:

— Visus gyvius mylėti? — įbeda pilkas savo žibukes stačiai į kaktą šventam jaunuoliui mažne prieštaros dygliais: — Na, zuikį ar pėpę, mažą boružę ir skruzdėlytę... Taip jau avutes ir romias karvytes — su tais aš visad geruoju. Kas man neskersas, kas dorai elgias. Bet štai bukaragis! Vis niršuliu pritvinkęs, viską ragais urbina ir nagom spardo... Nekenčiu jo! Tokio padaužos negaliu mylėti! Biauzybė, mazguoto botago tevertas, ne širdies. Trempia ir ardo, maitoja viską, nevidonas! Ne veršis, o nelabas slibinas, tyčiom raguočiu pasivertęs, visus tik skaudina... — galop liūdškai nuleidžia vokus, nesmagu geram bičiuliui priešgynauti. Bet vaikas ne veidmaina ir ne pataikūnas, įpratęs tiesiai elgtis. Visad atvirai tarią ką jaučia.

— Broleli mažasis! — Kazimiera prašnabžda trapiai ir jautriai, lyg tiesiai širdin žodžius:

— Nesupranti dar, čia irgi tik išbandymas. Ir proga tau išsiravėti savas dilgynas. Dar geroką žiupsnį išminties įgauni. Juk mylėti tuos, kur geri ar naudingi — ir piktadariai moka! Jokia čia doroybė. Bet mylėti ir tą, kas negeras — jau tyras širdies pumpuras pražysta... Savy piktybės šaknį išrauni, kad apsidalvai keršto ir pykčio peilį. Ir taip pakylai link dieviškų siety-ny... O kas įniršį tik rūstumu, skriaudą tik kerštu atgal tvoja — ir pats lieka nedoras, kaip žvėris. Ir nelaimingas, kenčia apmaudą, kad širdis nelabumo nuodų graužiama. Tik atlaidumu patiri laimės jausmą. Taip raguotas galvijąs čia tau sąžinę akstina: ar uoliai ganai kaimenę? Ar atlieki gerai pareigą? Ar savęs neterši pykčio drumzlėm? Per jį tu imi skirti blogį nuo gėrio, ar ne? Ir tau siela tampa skaidri, kaip ši pievos gėlytė pražydusi, — jo akis nuglosto laukinio grikučio žiedelį.

Gendrutis tik mirksi ir lūpas čiaupso, taip keblu į mažą pakaušėlį tiek protingų žinių sutalpinti. Drovumu aptirpęs vis vien pradrišta dar klausti, taip knieti tas geismas:

— Ar aš... galėsiu vėl kada — ateiti ten pas tave?.. Į šimto saulų sodus?

Šventasis karalaitis atidžiai pasižiūri į pleiskanotą piemenuko veidelį. Lyg jo ateitį perdėmu kiaurai įsiregėdamas:

— Tikėkim, šią klaidžią žemės buitį tauriu žmogum pražygiuosi. Šį tą doro ir išmintingo atliksi. Ypač jei nepamirši paties svarbiausio: visus žmones ir gyvius bei augmenis, net juodą velėną širdingai mylėti! Ši meilės evangelija tebus už visus lepumus ir tobius, už brangius blizgučius bei skanumynus — šimtąkart vertesnė... Tik taip priartėsi į amžinojo Tėvo ne-gėstamus žiburius... Vėl susitiksime.

* * *

Praveria Gendrutis mieguistas akeles, budriai pasidairo. Saulytė jau slysta link klevų viršūnių. Vakaras netoliese. Kaimenė dėkui Dievui, ramiai rupšoja dobielienos žalumas, nė vienas nenubrido į javo ar bulvių lysves, į linų lauką. Net bukaragis tingiai pešioja varpučio kamblius pievos pakrašty. O piningos karvutės, kitos ir šonu pagulę, atrajoja sočiai prisiglemžtą šienelį.

Bernaitis šypsosi. Linksma, kaip niekada. Sakytum, šiltas virdulys kunkuliuoja viduj ir gajom sultim kaitina visą... Aptvinsta beribis džiaugsmas — norisi krykštauti ir juoktis. Rodos, kas plėšte plėšia gerkliutę dainuoti, traukia šokinėti, per galvą vaikiškai verstis.

Dirst viršun į savo pamėgtas padanges:

PRIMARIUS LITHVANIAI PATRONVS

1484
1984

S. CASIMIRVS

POSTE 500
VATICANE

Šv. Kazimiero 500 m. mirties sukakčiai paminėti Vatikano pašto ženku projektas, padarytas dail. Romo Viesulo.

ūmus virpesys perbėga liesučiu kūnu ir — su-
tvinksi geismas dalintis su visu pasauliu tą
neapglėbiama naujiena: ten aukštybėse jau tu-
riu broj! Ištikimą globėją! Sėdi anasai po Die-
vulio kojom ir žvelgia į mane šviesiu jaunuolio
veidu... Bus man draugas, nuo nelaimių pa-
saugos, varge suramins. Jau ir aš nebe vie-
nišas...

Taip neaprepiamai džiugu, pašokęs skėtrio-
ja ir delniukais pliaukšina, laksto ir ūkauja,
ritasi žolėje. Ir dainuote dainuoja savo laimingą
žinią:

— Aš laimingas! Aš turtingas! O, valio, va-
lio!.. Eikšėkit, mano buriutės, geros karvytės,
valio! Ir tu, bukaragi, veršeli išdykėli... Nuo
šiandien būsiva geruoju, gana kerštautis, ar
ne? Aš visus lygiai mylėsiu. Ir tu liausies nie-
kus dirbęs, mane tyčiom erzinęs, būsi doras gal-
vijąs, prižadėk! Nors retkarčiais dar gal rei-
kės... botagėliu mandagiai sudrausti... Bet
tai niekis. Visi mes kartais netyčiom nusprūs-
tam į balą, bet... O dabar šokim ir skrybau-
kim, šitokia laimė, didelė šventė: turiu broj...
karalaitį...

Vyburiau sukasi ir strykčioja, smagumu ne-
stygsta vaikas. Ne galvelė svaiguliu apkvais-
ta...

Tebemirguliuoja žvaigždėti sietynai, klege-
na ir pokštauja angelyčių būriai, gieda barzdoti
apaštalai velykines Aleliujas... Kielės gels-
vais snapukais kūdikiškai čirpsi, blezdingos
čiauska ir šūsčioja pro ausis... O rojaus ba-
landžiai tupia ant peties ir kapsi lesioja grū-
delius nuo jo delno...

Vaikšto ten piemenėlis ir žaidžia dangaus
soduose, vargo skaniausias kriaušes, uodžia
puošnių bijūnų kvapsnį. Bitutės dūzgina ir me-
dum saldina orą. Ir jo kaimenė drauge ganosi
šventose ganyklose...

Prisimerkęs jis mato dabar ten save lyg
veidrody: saule nurudę našlaičio skruostai de-
vyniom saulėm žydėte žydi, o angeliukai apsu-
pę iš visapus ulbauja pritardami jo smagios dai-
nulės posmui:

Plastu klezdu, laumžirgėle,
Link dangaus švendrelių...
Žirba mirga debesėliai,
Ten mano žvaigždėlė,
Ten mano brolelis,
Mano karalaitis...

(Pabaiga)

Linksmų šv. Velykų visiems mūsų klientams!

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,

CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Galerija atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus trečiadienius

Skaitkite ir platinkite
DIRVĄ

BOSTONO LIETUVIAI

MIRĖ INŽ. DR. JONAS KUODIS

Kovo 17 d. Carney ligoninėje Bostone, mirė inž. dr. Jonas Kuodis, sulaukęs 83 m. amžiaus.

Velionis buvo gimęs 1903 m. spalio 15 d. Naujarodžių kaime, Krekenavos vls., Panevėžio apskr., 1923 m. baigė Panevėžio gimnaziją, 1932 m. Vytauto Didžiojo univ. statybos skyrių. 1934-1936 studijavo Aukštesniojo technikos mokykloje Viena, kur gavo inž. dr. laipsnį. 1938 m. docento titulu pradėjo dėstyti VDU apie gelžbetonį ir masyvius tiltus. 1941 m. buvo pakeltas e. o. profesorium. 1940-44 tiltų konstrukcijų katedros vedėjas. 1937-40 dirbo Kauno miesto statybos skyriuje. Artėjant II-jai bolševikų okupacijai 1944 m. vasarą pasitraukė į vakarus. 1947 m. atvyko į Ameriką ir dirbo didžiojoje Stone-Webster kompanijoje inžinieriaus projektuotojo darbu. Prieš kelis metus išėjo į pensiją.

Dr. Jono Kuodžio kūnas buvo pašarvotas Jor Casper laidotuvų koplyčioje. Kovo 18 d. vakare įvyko paskutinis atsisveikinimas su velioniu dr. Jonu Kuodžiu.

Kovo 19 d. velionies kūnas iš šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčios po gedulingų pamaldų buvo nušalytas į Putnamo kapines.

Nuliūdime liko velionės našlė Bronė, dukterė Daiva Barzdukienė ir sūnus Gediminas su šeimomis.

Velionis dr. Jonas Kuodis labai domėjosi pasaulio politika ir labai siejo Lietuvos likimu. Gyvenime buvo labai kuklus, nuoširdus ir paprastas. Bostone gyvendamas buvo krikščionių demokratų sąjungos ir ateitininkų valdybose, o taip pat krikščionių demokratų sąjungos garbės teismo narys.

LAISVĖS VARPUI 29-NERI METAI

Kovo 7 d. sukako 29-neri metai, kai veikia radijo valanda Laisvės Varpas, kuris kas sekmadienį radijo bangomis lietuvių ir anglų kalbomis lanko mus. Kasmet jis suorganizuoja bent du aukštesnio lygio kultūrinius renginius ir ruošia specialias programas anglų kalba Vasario 16-sios ir

Tragiškųjų birželio įvykių liūdno sukakties proga įvairioms amerikiečių radijo stotims. Tai reikšminga Laisvės Varpas sukaktis bus paminėta pavasariu koncertu balandžio 10 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje. Šiai programai atlikti pakviestas New Yorko lietuvių mišrus kvartetas "Harmonija", vadovaujamas muz. Viktoro Ralio.

Visa savo veikla Laisvės Varpas ryškiai išsiskiria iš kitų lietuvių radijo programų. Tai rodo faktas, kad jam paskirtos dvi premijos: Amerikos Lietuvių Tarybos už Kalėdų programą ir LB Kultūros Tarybos už Vilniaus universiteto 400 metų sukakties programą. Abi premijos laimėtos konkurso keliu. Kiekvieno sekmadienio programos turi aiškų savo turinį ir stilių.

Laisvės Varpas steigėju ir nuolatiniu jo vedėju yra vilnietis advokatas Petras Viščinis, kuriam jau sukako 70 metų. Jo talkininkė angliškai programos daliai yra Birutė Duobaitė-Silvia.

SPAUDOS STALAS KONCERTE

Jau tapo tradicija, kad Laisvės Varpas pavasariui ir rudens koncertuose visuomet veikia lietuviškosios spaudos ir lietuviškų plokštelių stalas, prie kurio galima išgyti įvairių lietuviškų knygų ir plokštelių bei kitų leidinių, o taip pat galima užsisakyti ir periodinę spaudą. Tai gražus pasitarnavimas mūsų spaudai, kuri vis sunkiau besiverčia dėl skaitytojų mažėjimo. Atvykę į koncertą, turi progos apžiūrėti ir išgyti naujausius leidinius. Tuo būdu Laisvės Varpas reikšmingai praplėtė savo šakotą veiklą.

Toks lietuviškos spaudos ir lietuviškų plokštelių stalas veiks ir šiame pavasariame koncerte, kuris įvyks balandžio 10 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje. Stalą tvarkys Antanas Šeduikis iš Brocktono, nuolatinis lietuviškosios spaudos platintojas.

AR ATEIS JAUNIMAS IR VIDURINIOJI KARTA?

Lyg norėdami pateisinti savo jaunimą ir viduriniąją

Kvartetas "Harmonija". Prieky B. Balytė-Malinauskienė ir R. Bobelytė-Brittain. — M. Jatkauskas, V. Balys ir P. Tutinas. R. Liaubos nuotr.

kartą dėl jų nesilankymo mūsų kultūriniuose renginiuose, dažnai sakome, kad tie renginiai nepritaikinti jaunesniems nei atlikėjams, nei programos požiūriu. Girdi, norint pritraukti jaunesnius, reikia, kad renginių programa būtų pritaikinta jiems, o taip pat, kad tos programos atlikėjais būtų jaunesniųjų atstovai. Kaip tik tokį renginį dabar organizuoja Laisvės Varpas. (pž)

KITI PARENGIMAI

- Balandžio 8 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje įvyks arch. Arbo meninių darbų paroda ir paskaita "Žmogus ir kultūrinė apraiška". Paskaita bus pailiustruota skaidėmis. Rengia LB Bostono apygarda.

- Balandžio 10 d. Laisvės Varpas pavasarinis renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

- Balandžio 17 d. šv. Petro lietuvių parapijos sueiga — reunion — Lantana restorane.

- Balandžio 24 d. "Aušros" 100 metų sukakties minėjimas So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

- Gegužės 1 d. a. a. komp. Juliaus Gaidelio minėjimas. Rengia LMF Bostono klubas.

- Gegužės 22 d. 3 v. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos metinis koncertas-balius.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES to work & live in a small congenial community & 122 bed acute care nursing facility. NEEDED: 2 RN's with ICU/ER experience, 1 RN with skilled nursing experience & 1 RN with med/surg. experience. Apply to: SOUTHEAST ARIZONA MEDICAL CENTER, Rural Route 1, Box 30, Douglas, Arizona 85607 602-364-7931. EOE. (13-22)

autoriui skiriamo 500 dolerių premija, kurios mecenatais yra Julija ir Emilis Sinkiai, gyveną Los Angeles mieste.

Lietuvių Rašytojų Draugija

APIE JONO SADŪNO PERSEKIOJIMĄ

1983 vasario 14 d. Joną Sadūną paguldė į Vilniaus Geležinkeliečių ligoninę trūkio operacijai. Operaciją turėjo daryti vasario 17 d., bet Vilniaus raj. prokuroro pavaduotoja R. Juciūtė atvažiavusi į ligoninę tardė Joną Sadūną vasario 16 ir 17 dieną, kad greičiau užbaigtų bylą. Ji pasakė Sadūnui, kad jie rodą didelį humanizmą, nes nepaima jį į kalėjimą, o leidžia padaryti operaciją, kurią teko atidėti pirmadieniui — vasario 21 dienai, o kai pasveiks — bus teismas. Jono Sadūno nuotaika rami, jis sako: "Vieną kartą reikės mirti, svarbu mirti doru žmogumi." (lic)

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

COLD HEADING OPERATORS & SET UP. BOLTMAKERS HEADER DIE MAKERS PLASTIC WORKERS

WHEN WAS THE LAST TIME YOU WORKED FOR GOOD WAGES? QUALIFIED FOR GOOD BENEFITS? OUR SALES DEMAND IS HIGH. WE NEED YOUR SKILLS WORK IN ILLINOIS.

WRITE OR CALL SELECTABILITY INC. P. O. BOX 4087 ROCKFORD, ILLINOIS 61110 815-964-0078 (13-15)

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPISTS TO WORK IN A SMALL CONGENIAL COMMUNITY. NEW GRADS & EXPERIENCED PTS LOOKING FOR A CHANGE? W-OF MADISON WE'VE IMMEDIATE OPENINGS FOR THERAPISTS WITH INTEREST IN TEAM APPROACH FOR AREA WITH CLOSED HEAD TRAUMA UNIT BEING ESTABLISHED. CAR-POOLING AVAILABLE. EXCELLENT BENEFITS. SALARY BASED UPON EXPERIENCE. FOR INFORMATION CONTACT: TOMAH REHABILITATION CENTER 1206 McLEAN AVENUE, P. O. BOX 308 TOMAH, WIS. 54660 (608) 372-5828 (13-16)

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.). Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395
Cicero: (312) 656-6330
Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon.. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

II PASAULIO
LIETUVIŲ
DIENOS

Į II PL DIENŲ UŽDARYMO banketą, kuris įvyks liepos 3 d. Conrad Hilton viešbutyje, Chicagoje, bilietus prašoma išgyti iš anksto, nes vietų skaičius ribotas. Bilietų kainos — \$27.50 suaugusiems, \$20.00 jaunimui. Užsakymus siųsti kuo greičiau — Gifts International (J. Vaznelio prekyba) 2501 West 71st Street, Chicago, Ill. 60629, telef. 312-471-1424. Čekius rašyti "Lithuanian World Festival Inc."

FILATELIJA

Nr.2

Antanas Bernotas

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Sausio 19 d. išleistas 20 centų pašto ženklas mokslui ir industrijai propaguoti. Abstraktus piešinys. Čia jį dedame.

2. Vasario 12 d. išleistas 13 centų atvirlaiškis britų generolo Oglethorpe 1733 m. išsilaipinimui dabartinės Savannah, Georgia valstijos pakrantėse paminėti. Piešinyje parodytas generolas su savo palydovais, patinkamas indėnų būrio.

LENKIJA išleido pustrėčio zlotų pašto ženklą 1000 metų sukakčiai nuo Sandomiro rotušės pastatymo paminėti.

Sandomiras (lenkiškai Sandomierz) randasi piet-

ryčių Lenkijoje Kielcų vadijoje, prie Vyslos ir Sano upių santakos. Tai labai senas miestas, turįs daug istorinės vertės pastatų ir paminklų. Čia stovi rotušė, statyta 982 m., pati pirmoji bažnyčia po krikščionybės įvedimo Lenkijoje. Piastų pilis, istoriko Dlugošo namas ir kiti, Sandomiras buvo ir to paties vardo kunigaikštijos sostinė bei vyskupijos būstinė. Miestą jau nuo 1241 m. puldinėjo totoriai, 1349 m. jį sudegino lietuviai vėliau labai nukentėjo švedų karo laikais. Po pirmojo Lietuvos-Lenkijos padalinimo miestas pateko Austrijos valdžion, 1814 m. buvo priskirtas prie Varšuvos kunigaikštijos. Šiuo metu Sandomire gyvena apie 10,000 gyventojų.

SIERRA LEONE išleido

pašto ženklų su to krašto prezidento atvaizdu. Deja, jo vardas pašto ženkluose neįrašytas.

Siera Leone, buvusi britų kolonija ir protektoratas, randasi vakarų Afrikoje tarp Liberijos ir Gvinėjos. Ji apima 27,925 kvadratinę mylių plotą ir turi virš pustrėčio milijono gyventojų. Kolonija buvo įkurta Atlanto pakraštyje 1788 m. iš Anglijos grąžintiems negrams apgyvendinti. Yra daug gamtos turtų, mineralų ir metalų. 1961 m. kolonijai buvo suteikta nepriklausomybė, bet ir toliau ji palieka britų Commonwealtho ribose. Krašto sostinė yra Freetown miestas ir uostas Atlanto pakraštyje.

VATIKANAS praeitų metų Kalėdoms išleido dviejų pašto ženklų seriją su prakartėlėmis. Čia dedame tos serijos 300 lirų pašto ženklą, kuriame parodyta

skulptoriaus Veit Stoss dar-ryta prakartėlė esanti Krokuvos šv. Marijos bažnyčios didžiajame altoriuje.

Vei Stoss (lenkai jį vadina Wit Stwosz, apie 1477-1533), vokiečių skulptorius, tapytojas ir grafikas, buvo kilęs iš aukštutinės švabijos ar Frankonijos. Apie jo jaunystę mažai ką žinoma, bet, matyt, daug keliavo po vakarų Europą ir puikiai pažino vėlyvąją gotiką. 1473 m. Stoss įsikūrė Niurberge. Tuo metu Krokuvos miesto taryba, kuriai vadovavo švabas Kezinger, nutarė pakviesti Stosą atvykti į Krokuvą ir čia padaryti kai kurių meniškų dirbinių. Stosas 1477 m. atvyko ir įsikūrė Krokuvoje, čia pasilikdamas iki 1496 m. Čia jis padarė šv. Marijos bažnyčiai didįjį altorių, Vavelio katedrai Kazimiero Jogailaičio antkapį bei Gniezno vyskupui Z. Olesnickiui marmurinį paminklą. Po to sukūrė kelioliką grafikos ir skulptūros darbų Krokuvoje. Grįžęs į Niurbergą čia vėl sukūrė puikių skulptūrų.

VASARIO 16 KR. DONELAIČIO MOKYKLOJE

Kr. Donelaičio pradinė ir aukštesnioji lit. mokykla Chicagoje vasario 19 d. šventė Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Visi mokiniai ir mokytojos atvyko pasipuošę tautiniais rūbais. Programa prasidėjo 11 v. ryto. Tėveliai svečiai ir mokiniai sugiedojo JAV ir Lietuvos himnus, o tuomet dir. J. Širka kalbėjo apie Lietuvos ir lietuvių išlaikymo reikšmę. Aštuntos klasės mokinė R. Ramanauskaitė perskaitė Nepriklausomybės paskelbimo aktą ir tuomet įvyko žuvusiųjų už laisvę pagerbimas. Šešios mergaitės laikydamos tautinių spalvų uždegtas žvakes, įėjo į sceną, aidint "Oi neverk, motušėle" žodžiams. Visiems pagerbimas paliko didelį įspūdį.

Tai buvo oficialioji minėjimo dalis, o po jos vyko įvairių klasių bei skyrių mokinių pasirodymai. Vieni šoko tautinius šokius, kiti deklamavo eilėraščius, dar kiti atliko montažus. Tarp montažų pažymėtina VII kl. ir VI skyriaus mokiniai, atlikę ilgesnius dalykus. Buvo sušokta kalvelis, landytinis, žvejų polka ir subatėlė. Pradinės mokyklos šokius paruošė mokyt. R. Končienė, o aukštesniosios — mokyt. D. Bilaišytė. Programoje taip

pat pasirodė specialus — lietuviškai besimokančių — skyrius, kurio mokiniai, mokyt. R. Valkiūnienės paruošti, padeklamavo eilėraščių. Buvo perskaityti du rašiniai-referatai: J. Dainytė, V kl. mokinė skaitė rašinį "Laisvės netekus", o R. Matonytė, VIII kl. mokinė skaitė D. Didžbalytės, taip pat aštuntos kl. mokinė referatą "Dr. J. Basanavičius ir Aušra". B. Brazdžiono eilėraščių "Lietuva iš tolo" deklamavo A. Vitaitė, VIII kl. mokinė. Programos pranešėjas buvo A. Blyskis, VIII kl. mokiny.

Programos pabaigoje pasirodė aukštesniosios ir pradinės mokyklos jungtinis choras, kuris dainuos JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventėje ateinančią vasarą. Choras atliko tris dainas: "Ramovėnų maršą", "Gegutė" ir "Dainuojanti jaunystė". Visi minėjimo dalyviai ir choras dar sudainavo oficialią mokyklos dainą "su mokslu į rytojų". Mūsų mokyklų dainavimo mokytojai yra: A. Aleknaite, V. Gutauskas ir D. Polikaitis.

Taip gražiai ir įspūdingai Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas buvo atliktas Kr. Donelaičio mokyklose. Po programos išsiskirstė į namus.

Dana Didžbalytė, VIII kl. mokinė

IŠ JŪRŲ ŠAULIŲ VEIKLOS

Gen. Teodoro Daukanto jūrų šaulių kuopos narių metinis susirinkimas įvyko š. m. vasario 27 d., šaulių namuose, Chicagoje.

Šiais metais planuojama suruošti 3 parengimus: pavasarinis bus balandžio 16 d. šaulių namuose, kur programą atliks "Dainuojančios žemaitės" — moterų balsų trio. Vasarą gamtoje šaudymo varžybos rugpiūčio mėn. pradžioje prie Antioch, Illinois. Rudeninis kuopos parengimas bus lapkričio 5 d. šaulių namuose.

Taipogi kuopa dalyvaus tradicinėje metinėje "Jūros Dienoje" š. m. liepos mėn. pabaigoje Union Pier, Mich.

J. P-kas

OPPORTUNITY FOR MEDICAL TECHNOLOGISTS AND MEDICAL LABORATORY TECHNICIANS — Multispecialty clinic and 101 bed general hospital has immediate opening for Medical Technologists and Medical Laboratory Technicians. Good fringe benefits. Salary commensurate with experience. Write or call Jonathan Everson Chief Tech.

THE MYERS CLINIC
112 N. Wood St.
Philippi, West Virginia 26416
304-457-2800

(8-15)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES
To work and live in a small congenial community. RN's — Highly motivated — for expanding OB and ICU services in 50 bed JCAH acute care hospital. Ozark community of 5,000 close to metropolitan and recreational areas. Excellent benefits. Good starting salary plus shift differential. Letter or resume in confidence:
SALEM MEMORIAL DISTRICT HOSPITAL
Attn: FRED WADDELL, Dir. of HUMAN RESOURCES
P. O. BOX 760
SALEM, MO. 65560
314-729-6626, ext. 224. EOE. (12-14)

Superior Savings ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki \$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio
Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

Grandinėlės jubiliejus

Aurelija Balašaitienė

Į Dievo Motinos parapijos salę susirinko nematytai gausi publika pagerbti Grandinėlės 30-ties metų darbo sukaktį ir pasigėrėti tos šventės proga specialiai paruoštu spektakliu. Svečių tarpe buvo gausu jaunimo ir amerikiečių svečių.

Pakilus uždangai, scenoje pasirodė skaidrių paveikslai, o scenos priekyje solistė Aldona Stempužienė, be jokios muzikinės palydos, dainavo nuostabiai grynai ir įspūdingai senovinę liaudies dainą "Vai tu egalala". Scena buvo tamsi, o skaidrėse pakartotinai buvo rodomos mūsų samanos, skurdžios bakūžės. Buvo laukiama chronologinės skaidrių paveikslų tautos, bent vieno gražesnio vaizdo, kuriame būtų parodyta ir mūsų architektūra, ir nepriklausomos Lietuvos bent vienas vaizdelis. Teko patirti, kad tai tik rodoma mūsų giliai senovei pailiustruoti. Galima sutikti, kad ir taip buvo, bet turint tiek svetimtaučių savo pasirodymuose, būtų tiksliau neatvesti šokėjų tiesiai iš tų skurdžių, tamsių bakūžių į modernios Amerikos teatrų ir arenas. "Ne tokią Lietuvą aš gyniau", skundėsi man vienas mūsų kūrėjas-savanoris...

Pirmoji programos dalis, vaizduojanti seniausius mūsų šokius su prie jų nuotikos priderintais drabužiais ir muzika, buvo įdomi naujienybė Grandinėlės repertuare, prisimenant jos spektaklius prieš keliolika metų. Pobūdis yra pasikeitęs, kaip kad keičiamės mes visi. Tačiau buvo gražu matyti lietuvišką jaunimą, daugumoje lituanistinės mokyklos moksleivius, šokančius tautinius šokius, dėvinčius tautinius drabužius, dainuojančius senovines liaudies dainas. Jų balsingumas stebino klausytojus. Grandinėlės

septynių jaunų žmonių orkestras, kuriam vadovauja Rita Kliorienė, savo precizišku dirigavimu teikdama Grandinėlės spektakliui profesionalinę atmosferą, prisideda prie spektaklio įspūdingumo ir pasisekimo.

Ypatingo publikos šilto dėmesio susilaukė patys jauniausieji šokėjai, kurių gausus būrys garantuoja Grandinėlės gyvavimo tąsą. Taip pat gražiai pasirodžiusi buvusių Grandinėlės šokėjų — "alumnų" grupė, savo šokių forma ir pobūdžiu sukėlusios senosios Grandinėlės nostalgiskus prisiminimus, buvo labai šiltai sutikta. Visi Grandinėlės šokėjai rodo menišką discipliną, scenoje šypsosi, mimikos pagalba kuria gerai surežisuotas mizanscenas ir šoka lengvai, tarsi atitrūkę nuo žemės. Drabužių įvairumas, nuolatiniai kostiumų pakeitimai spektakliui teikia gyvumo. Gražūs buvo šokiai, vaizduojantys mūsų vestuvių papročius ir apeigas, originaliai ir skoningai suplanavus choreografija su įmantriu juostos supynimu ir rankščiuosčių dalinimu. Į pabaigą sušoktas šokis Rasos šventei, vėliau tapusiai Joninėmis, pagerbti, su degančiomis žvaigždėmis rankose buvo estradiniai operetiskas, ge-

Iš Grandinėlės koncerto. Vidury vadovas L. Sagys ir dešinėje sol. A. Stempužienė. J. Garlos nuotr.

rokai modernizuotas, efektingas ir įdomus. Tik nuolatinis garsus trypimas kojomis buvo kiek svetimas lietuviškai ausiai. Malonu būtų ir vėl pamatyti Kepurinę, Malūną ir t.t.

Sekant Grandinėlės trijų dešimtų metų darbą, negalima neįvertinti jos vadovų ir steigėjų Aleksandro ir Liudo Sagių pastangų pozityviai ir skoningai propaguoti lietuviškosios kultūros pačius dėkingiausias elementus — muziką ir šokį. Per Grandinėlės eiles perėjo virš penkių šimtų jaunų lietuvių, ir buvusių šokėjų dukros bei sūnūs jau yra užėmę savo tėvų vietas. O mūsų jaunimas, kuris

L. Sagys, Grandinėlės vadovas, aiškina Vl. Būtenui, Amerikos Balso tarnautojui, Grandinėlės istoriją paveiksluose.

J. Garlos nuotr.

Po koncerto įvyko vaišės...

J. Garlos nuotr.

Grandinėlės "alumnai" šoka...

J. Garlos nuotr.

Jaunieji Grandinėlės šokėjai šoka...

J. Garlos nuotr.

taip sunkiai yra pritraukiamas prie platesnės lietuviškos veiklos, savo jaunatviškai energijai Grandinėlėje randa puikią pasireiškimo dirvą. Nuo mažiausio iki vyriausio Grandinėlėje šokančio "veterano", visi jaučiasi sujungti bendra lietuviškos vienybės grandimi, nejučiomis kiekvienas iš jų tapdamas mažu Lietuvos ambasadoriumi. Grandinėlė yra visokeriopai finansiniai remiama ir vietinių amerikinių kultūrinių institucijų ir savo pasisekimo dėka, kur galima pasiekti tik per įtemptą darbą ir pasišventimą, darosi populiari amerikiečių publikoje.

Po spektaklio įvykusių vaišių metu buvo perskaitytos Clevelando miesto mero Voinovičiaus ir Apskrities Komisjonierių proklamacijos, kuriomis kovo 19 ir 20 dienomis skiriamos Grandinėlės garbei. Aleksandrą ir Liudą Sagių raštu ir žodžiu sveikino organizacijų atstovai ir pavieniai asmenys. Grandinėlei buvo įteiktas kvietimas dalyvauti 1984 metais įvyksiančioje šokių šventėje, o LB Kultūros Tarybos pirmininkė

Ingrida Bublienė, pravedusi programą, pranešė, kad Aleksandrai ir Liudui Sagiams yra paskirta kultūrinio darbuotojo premija, kuri bus įteikta premijų šventės metu New Yorke.

Kaip ir visada, kiekvienas stambesnis renginys susilaukia kritikos, kas yra ir natūralu, ir teisinga. Tačiau ir tie, kurie kritikuoja, turėtų atsižvelgti į galutinį darbo rezultatą — Grandinėlės sėkmingą Lietuvos vardo populiarinimą plačiose masėse ir mūsų jaunimo aktyvų dalyvavimą. O tu ne kiekvienas gali pasigirti. Tik vienam šokiui sukurti reikia šimtų darbo valandų, talento, kantrybės ir laiko. Reikia turėti vilties, kad Grandinėlės vadovai nepavargę ir pajėgs toliau tęsti savo darbą. Manau, kad tik vienas žvilgsnis į pačius jauniausius šokėjus, dar dar besimokančius pirmą judesį ir žingsnį, įpareigos Aleksandrą ir Liudą Sagių dirbti toliau, o tuos, kurie jų darbu gėrėsi ir jam pritaria, juos ir moraliai, ir materialiai remti. Tegyvuoja Grandinėlė dar sekanti 30 metų!

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

LIETUVIŲ TEISĖMS GINTI INFORMACINIS SUSIRINKIMAS

ALTo, JAV Liet. Bendruomenės ir VLIKo pritariamu susiorganizavęs lietuvių teisėms ginti komitetas kviečia 1983 m. balandžio mėn. 17 d., sekmadienį, 12 val. Dievo Motinos parapijos auditorijoje informacinį susirinkimą.

Adv. P. Žumbakis, dr. A. Damušis ir Rasa Razgaitienė painformuos apie lietuvių tardymus Amerikoje, vykdomus naudojantis sovietinės "teisės" ir KGB daviniais.

Visi Clevelando ir apylinkių lietuviai yra kviečiami susirinkime dalyvauti ir prisidėti prie pastangų atsispyrimui komunistinei propagandai siekiančiai pabėgėlius nuo komunizmo apkaltinti kolaboravimu su naciais.

Lietuvių Teisėms Ginti Komitetas

• Sol. Bernardas Prapuolenis atliks meninę programą dr. Danguolės Tamulionytės knygos "Lietuviais norime ir būt" sutikime, Lietuvių Namuose balandžio 10 d., sekmadienį, 4 val. p. p.

Pirmieji pavasario žiedai Šv. Kazimiero Lit. mokyklos vakaras

šeštadienį, balandžio 9 d. 7 val. vak.
Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Programoje: dailusis žodis, šokiai, daina ir muzika.

Pramoginiams šokiams gros
R. Strimaičio orkestras.

Bilietai — 4 ir 3 dol.

• Jonas Kavaliūnas, JAV LB švietimo tarybos pirmininkas, atvyksta balandžio 10 d. dalyvauti dr. Danguolės Tamulionytės knygos sutikime.

• Clevelando Lietuvių Pensininkų Klubas turės savo suėjimą balandžio 6 d. 3 v. p. p. Dievo Motinos svetainėje.

Klubo narės rengia tradicinį Velykų stalą. Laukiami visi pensininkai ir jų svečiai.

Lietuvių Pensininkų Klubo vardu Vl. Bacevičius.

• Nijolės Palubinskienės meno kūrinių paroda įvyko kovo 26 ir 27 d. d. Lietuvių namų viršutinėje salėje. Buvo išstatyti 43 darbai: ofortai, piešiniai ir mišrios technikos. Parodą rengė Korp. Giedra. Atidarė ir įvadinį žodį tarė A. Zorskienė. Po jos kalbėjo LB krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus ir šios parodos

autorė dail. N. Palubinskienė.

Visi svečiai, kurių dalyvavo gausus būrys, buvo rengėjų pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Parodoje darbai buvo skoningai išstatyti ir salė atrodė kaip tikra meno galerija.

PADĖKA

Dirva nuoširdžiai dėkoja talkininkavusiems, ruošiant koncertą kovo 6 d., talkos komiteto nariams: A. Balašaitienei, I. Bublionei, J. Budrienei, dr. A. Butkui, S. Gedgaudienei, A. Jonaičiui, Gr. Kudukienei, A. Laikūnui, Gr. Plečkaitienei, D. Ramonienei, J. Stempužiui.

Dėkoja Tėvynės Garsų vedėjui J. Stempužiui, reklamavusiam šį koncertą per radiją ir vėliau davus koncerto ištraukas;

Dėkoja bilietus platinusiom Jadvygai Budrienei ir Sofijai Juozapaitienei;

Dėkoja koncerto svečiams vakarienę paruošusiai L. Jucaitienei ir jos talkininkėms M. Skirpstienei, L. Nagevičienei, Br. Tarutienei, St. Mačienei ir F. Rutkauskienei, o taip pat visoms ponioms suaukojusioms tortus ir Vladui Blinstrubui, t v a rkiusiam barą.

Dėkoja visiems vienokiu ar kitokiu būdu parėmusiems koncerto surengimą.
Dirva

DR. DANGUOLĖS TAMULIONYTĖS knygos

"Lietuviais norime būti"
sutikimas.

Sekmadienį, balandžio 10 d. 4 val. p. p.
Lietuvių Namuose.

Meninę programą atliks
sol. BERNARDAS PRAPUOLENIS.

Rengia Šv. Kazimiero lit. mokykla
ir Tėvų Komitetas

PIRMIEJI PAVASARIO ZIEDAI....

Pirmieji pavasario žiedai šiais metais sužydės ir Clevelando šv. Kazimiero lit. mokykloje, nes tokiam pavasariniam džiaugsmui sparčiai ruošiasi šios mokyklos mokiniai.

O juos matyti ir jais pasidžiaugti galėsime š. m. balandžio mėn. 9 d., 7 val. vak. Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Vakaro programa bus įvairi ir dvelks tikra pavasariška nuotaika. Jos meniniu apipavidalinimu rūpinasi aktorius P. Maželis ir koordinavimu mokyklos vedėjas J. Vyšnionis.

Mokiniai skaitys rašyt. V. Kavaliūno ir J. Biliūno kūrybą, o pavasario džiaugsmą pažers Putino ir Mironio poezija... Pianu pavasario nuotaiką paryškina V. Zorska.

Tačiau nebūtų pavasario be dainos, todėl mergaičių sekstetas svajingom melodijom ruošiasi mums pristatyti pavasarį. Jų tarpe yra viena net iš garsaus Angelų choro, tai I. Nasvy-

tytė, kuri šiais metais vyks su minėtu choru į Japoniją.

Daina ir šokiai jaunimo tarpe neatskiriami, todėl "Grandinėlės" jaunesniųjų šokėjų grupė, vadovaujama D. Motiejūnienės ir K. Freudenverger, pašoks keletą naujų šokių. Taip pat ir mokyklos choras skambiom dainom sutiks pavasarį. Chorui vadovauja muz. J. Kazėnas ir akompanuoja D. Sirgėdienė.

Tad tokiam iškilmingam pavasario sutikimui rimtai ruošiasi ne tik mokiniai, bet ir mokyklos vadovybė, mokytojai ir Tėvų komitetas. Todėl įvertinkime šias pastangas ir atsilankykime kuo gausiausiai, kad tikrai nuoširdžiai galėtume pasidžiaugti pirmaisiais šio pavasario žiedais. (b)

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ

linki Patria krautuvės klientams ir visiems savo pažįstamiems

Kripavičių šeima

MES LINKIME VISIEMS LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ! REINECKER BAKERY and PARTY CENTER

Jūs galite užsisakyti gerą, skanią Reineckerio kepyklos duoną ir visokius pyragus.

Priimami laiku užsakymai privatiems pobūviams ir ir vestuvėms Reinecker's Party Center su dviem pobūviams salėmis talpinančiomis 275 ir 100 žmonių. Duodame gerą ir skanų maistą, bufetas.

Dėl užsakymų susitarti skambinkit:

REINECKERS BAKERY and PARTY CENTER
Macedonia, Ohio, telefonas 467-2221

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIS apdraudos įstaigą. Skambinti ZENONUI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 461-3500.

EARN 16% INTEREST

P. O. BOX 31417
Independence, Ohio 44131
(12-15)

HOUSE FOR SALE

House for sale by owner, brick colonial on South Lake Shore. Call: 486-2378.
(12-15)

Ohio's New \$1 INSTANT Lottery.

Ohio nauja akimirksnio loterija — OHIO JACKPOT. Tai beveik lošimas tikra slot mašina. Su tikra kombinacija jūs galite laimėti iki \$10,000! Ir kada iškeičiate "Free Ticket" jūs automatiškai patenkate į Grand Prize traukimą lošimo pabaigoje laimėti \$5,000, \$10,000, \$20,000, \$40,000 ir aukščiausią premiją \$1 milijoną!

Laimėjusieji bilietai turi būti patvirtinti Ohio Lottery. An equal opportunity employer.

DIRVA

MIRĖ KAZYS ALGENIS

Kovo 24 d. New Yorke mirė Kazys Algenis, sulaukęs 85 metų amžiaus, savanoris-kūrėjas, Lietuvos diplomatinės tarnybos narys, spaudos rėmėjas.

Atsisveikinimas su velioniu įvyko šalinskienės laidotuvių koplyčioje kovo 25 d. Kalbėjo gen. konsulas A. Simutis Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu, A. Koncė — savanorių-kūrėjų vardu A. Vebeliūnas — ALT S-gos vardu ir K. Bačasuskas — Lietuvių Bendruomenės vardu.

Palaidotas kovo 26 d.

• Kun. prof. Stasys Yla kovo 24 d. mirė Loreto ligoninėje, Chicagoje. Jis buvo atvykęs iš Putnamo dalyvauti politinių kalinių suvažiavime.

Velionis buvo gimęs 1908 m. Lietuvoje. Jis buvo vienas iš steigėjų ir redaktorių Kaune ėjusio dienraščio XX amžius, karo metu buvo

LIETUVIŲ FONDO FEDERALINIS KREDITO KOOPERATYVAS

KASOS VALANDOS:

Marquette Parke:

2422 W. Marquette Rd.
Chicago, Ill. 60629
Telef. 737-2110

Treč. 12:00—6:00
Šešt. 10:00—12:00

CICERO:

1445 So. 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Telef. 656-2201

Ketv. 3:00—6:00
Šešt. 10:00—12:00

Burr Ridge (prie Lemonto):

475 Frontage Road
Burr Ridge, Ill. 60521
Telef. 887-0757

Ketv. 1:00—6:00

MOKA:

Aukščiausias palūkanas taupomųjų sąskaitų — 8%, Bankai ir Savings & Loans moka 5¼ iki 5½%.

SKOLINA:

Tik savo nariams, žymiai geresniam sąlygom negu bankai ir kitos finansinės institucijos.

**KIEKVIENA SĄSKAITA APDRAUSTA IKI \$100,000.

nacių kalintas Stutthofio mirties lageryje.

Palaidotas Putname.

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondui auکوjo šie asmenys: M. Žilinskas 500 DM (192.25 dol.), Grunewald, West Berlin, A. Vabalas 100 dol., Venezuela, P. Žilionis 50 dol., New York.

Dr. V. Čekui mirus, vietoje gėlių Lietuvos Nepriklausomybės Fondui auکوjo:

Catherine ir Robert Pierson 100 dol., New York.

Po 25 dol. auکوjo šie: Regina Budrienė, New York, Vytautas ir Stefa Gedgaidai, Cleveland, Otto ir Whifred E. Schurek, Florham Park, Richmond ir Chanetta Terrell, Calif. Woodland.

Central Ave. School Sunshine Fund, N. J. 15 dol.

• V PLJ Kongreso registracijos komitetą sudaro: Ramutė Kemežaitė, koordinatorė; Viktoras Juška, registracijos išdininkas; Gilė Liubinskaitė, Ramona Kaveckaitė, Rasa Lintakaitė, Rūta Musonytė. V PLJ Kongreso būstinės adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA. Telef.: (312) 778-2200. Valandos: — kasdien nuo 6-8 val. vak., savaitgaliais nuo 10 val. ryto iki 2 val. p. p.

• Korp! Neo-Lithuania 60 metų gyvavimo sukakties minėjimas Floridoje, įvyks St. Peterburgo lietuvių klube š. m. balandžio 8 d. 6 val. vak.

Visi lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti. Bus akademija, kokteiliai, šilta vakarienė ir šokiai, grojant neolituonų orkestrui. Kaina asmeniui \$8.50.

• Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos St. Peterburgo Floridos židinys, sėkmingai surengęs XII-tąjį Akademijos su v ažiavimą, planuoja tolimesnę veiklą. Židinio pirmininko prel. Jono Balkūno iniciatyva yra rengiamas židinio nario Vlado Kulboko LKM Akademijos išleistas knygos "Lietuvių literatūrinė kritika tremtyje" sutikimas.

Su minėta knyga vietos lietuvių visuomenę supažindins iš Washingtono atvykęs rašytojas Antanas Vaičiulaitis. Knygos ištraukas skaitys Angelė Karnienė. Knygos sutikimas įvyks š. m. balandžio mėn. 14 d. — ketvirtadienį, 4 val. p. p., St. Peterburgo Lietuvių klube. Į knygos sutikimą visi maloniai kviečiami.

BRONIAUS JONUŠO STIPENDIJA LITUANISTIKAI

Muziko Broniaus Jonušo stipendija šiais metais jau bus šeštoji. Ji duodama lietuviui studentui-ei, kuris ar kuri šalia savo pagrindinių studijų studijuoja ir lituanistiką. Iš kandidatų pageidaujama, kad jie būtų aktyvūs lietuviškų jaunimo organizacijų nariai ir veiklūs lietuviškoje dirvoje.

Stipendiją įsteigė savo mirusio vyro atminimui Emilija Jonušienė. Stipendijos dydis — 1000 dolerių.

Kandidatus stipendijai gali siūlyti kiekviena lietuviškoji jaunimo organizacija iš bet kurio kontinento, įvairūs lietuvių sambūriai, vienetai. Siūlymai su rekomendacijom ir motyvais priimami iki 1983 birželio 15 dienos. Stipendijai kandidatą parinks teisėjų komisija. Siūlyti šiuo adresu: Mrs. Emilija Jonušienė, 9927 Devonshine, Omaha, Neb. 68114.

Penkias pirmąsias stipendijas gavo: Robertas Saldys iš Brazilijos, Marytė Bizinkauskaitė iš Bostono, Vilius Dundzila iš Chicagos, Terešė Gaidelytė iš Omahos ir Livija Lipaitė iš Los Angeles.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS METINĖ PREMIJA

1982 metų grožinės literatūros premijai atrinkti JURY komisija sudaroma iš Los Angeles ir jos apylinkėse gyvenančių rašytojų bei kvalifikuotų asmenų, kurios sąstatas bus netrukus paskelbtas.

Dabartinė Rašytojų Draugijos valdyba nutarė savo lėšomis nepirkti knygų iš-

ėjusių 1982 metais, o svarstyti tik tas, kurios bus prisiųstos jas išleidusių leidyklių ar autorių. Todėl maloniai prašoma leidyklos, arba patys autoriai už jas, prisiųsti žemiau duotu adresu po 5 egz. kiekvienos tokios knygos iki š. m. balandžio mėn. 20 dienos. Visas gautas knygas RD Valdyba persiųs JURY komisijos nariams nedelsiant. Visos knygos, išleistos su 1982 metų data ir prisiųstos iki nurodyto laiko, kvalifikuoja šių metų literatūros premijai. Knygas siųsti: Mr. A. Kairys, 4304 West 55th St., Chicago, Ill. 60632.

Kasmetinės Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos \$2000 mecenatas yra Lietuvių Fondas, Inc. Laimėtoji premija planuojama įteikti Lietuvių Dienose Chicagoje.

Lietuvių Rašytojų Draugija

JONAS K. KARYS SUKAKTUVININKAS

Dipl. ekon. Jonas K. Karys, vienas jauniausių 1918-1920 metų Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, šiemet kovo 4 dieną peržengė savo 80-tąją gimimo datą.

Sukaktuvinininkas yra žurnalistas, liet. numizmatikos pirmūnas, abiejų mūsų enciklopedijų tremtyje bendradarbis, taip pat autorius Lietuvos pinigų Istorijos bei Numizmatikos "trilogijos": "SENOVĖS LIETUVIŲ PINIGAI" (išsp. 1959); "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI" (išsp. 1953); "NUMIZMATIKA" (išsp. 1970).

A. A.

ONAI KARALIENEI

mirus, jos dukrą ALBINĄ, sūnų VINČĄ ir

šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liū-

dime

M. K. Kvedarai, sūnūs ir šeimos

PADĖKA

A. + A.
VACLOVAS ČEKAS

1983 m. vasario 21 d. staiga mirė. Reiškiamė nuoširdžią padėką Apreiškimo parapijos klebonui kun. J. Pakalniškiui, kun. A. Račkauskui ir kun. K. Žalaliui už dalyvavimą šermyse ir atlaikytas pamaldas bažnyčioje.

Širdingai dėkojam Lietuvos generaliniam konsului A. Simučiu už pasakytą jautrų žodį apie velionies nuėitą gyvenimo kelią ir A. Vakseliui už paskutinių atsisveikinimo ceremonijų pravedimą.

Dėkojame Lietuvos gen. konsului Toronte dr. J. Žmuidzinui už pareikštą užuojautą.

Dėkojame visiems paaukojusiems gėlių vainikus. Taip pat esame dėkingi p. Reginali Budrienei, A. F. Ignaičiams, M. Šalinskienei ir kitiems už suteiktas aukas paremti spaudai.

Nuoširdi padėka dr. Jokūbui ir Loretai Stukams už taip gražiai perduotą mirties pranešimą radijo bangomis ir užsakytas ilgam laikui šv. Mišias.

Reginali Žymantaitei-Peters ir M. Razgaičiui už giedojimą bažnyčioje. Tėv. L. Andriekui, OFM už paaukotas mišias.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos atstovui dr. S. Bačkui ir poniam, VLIKo pirm. dr. K. Bobeliui už pareikštą užuojautą mūsų liūdesio valandoje. Dirvos redaktoriui V. Gedgaudiui už velionies mirties pranešimą visuomenei.

Esame nepaprastai dėkingi visiems dalyvavusiems paskutiniame su velioniu atsisveikinime ir pareiškusiems mums užuojautą. Mūsų gili padėka visiems suteikusiems mums paguodžiantį žodį laiškais ar spaudoje. Visa tai stiprina mus dvasioje ir lengvina pergyventi šią skaudžią valandą netekus brangaus vyro ir tėvo.

Giliam liūdesyje:

ŽMONA EMILIJA,
DUKROS: ALDONA IR DANGUOLĖ
SU ŠEIMOMIS